Влада — Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради Української РСР ◆ № 21 ◆ Четвер, 31 січня 1991 року ◆ Ціна 10 коп.

Траплялося, вони й раніше патрулювали разом.
Для міліціонерів то була буденна робота, а для солдатів та матросів — маленьке свято: не нудишся в казармі, гуляєш, припараджений, вечірнім містом споглядаєш дівчат, вітрини магазинів, афіші кінотеатрів, милуєшся мирним світлом чужих вікон.
Ну, часом спіймаєш наївного «самоходчика» першого року служби та доправиш його в комендатуру — ото й увесь тобі клопіт.
Так було донедавна.
Мабуть, щось сталося з «самоходчиками». Можливо, вони щовечора йдуть у «самоволку» цілими ротами, батальйонами, полками, при зброї, й це починає загрожувати нашому добробутові й благополуччю, тим же вечірнім вітринам наших магазинів? Та й цивільні щось розходилися без догляду, самі по собі...
У такім разі, звичайно, варто розгорнути проти зловмисників усе, що є під рукою, аж до самохідних артилерійських установок. Нехай знають — наші вітрини недоторкані, а права споживача — священні, і взагалі тепер щодня буде свято з військовим парадом. Чого нам ще?

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

ВІД'ЇЗД ДО ШВЕЙЦАРІЇ

Для участі в Давоському симпозіумі 30 січня з Києва до Швейцарії відбув Голова Верховної Ради Української РСР Л. М. Кравчук.

Про відкриття третьої сесії Верховної Ради Української РСР дванадцятого скликання

Відкриття третьої сесії Верховної Ради Української РСР дванадцятого скликання відбудеться завтра, 1 лютого 1991 року, о 10-й годині ранку в сесійному залі Верховної Ради Української РСР, вул. Кірова, 5.

До відома депутатів Верховної Ради Української РСР

Реєстрація народних депутатів Української РСР, які прибули на третю сесію Верховної Ради Української РСР, провадиться з 9-ї до 19-ї години в будинку Верховної Ради Української РСР, вул. Кірова, 5. Вхід з 2-го під'їзду, телефон 293-06-79.

ГОЛОС України
Газета Верховної Ради Української РСР

Засновник — Верховна Рада Української РСР.

Адреса редакції:
УРСР, 252047
Київ-47, вул. Нестерова, 4
Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Думки авторів публікацій у «Голосі України» не завжди збігаються з точкою зору редакції.

Індекс 60955.
Тираж 165.650.
Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Газета виходить 5 разів на тиждень. У вівторок — на 8 сторінках, середу, четвер, п'ятницю та суботу — на 16 сторінках.

УВАГА!
У зв'язку з технологією випуску газети другий «зошит» [9—16 стор.] вкладено між 4 і 5 сторінками

ВІД ЛЮДСЬКОГО ДОВІР'Я

На запитання кореспондентів «Голосу України» відповідає Голова Верховної Ради УРСР Л. М. Кравчук

— Шановний Леоніде Макаровичу! Ви щойно завершили свою поїздку в шахтарський край. Зрозуміло, що Ваші інтереси не обмежувалися вивченням ситуації і настрою людей в конкретному регіоні — вони сягали далеко ширше і мали, очевидно, безпосереднє відношення до третьої сесії Верховної Ради. Наскільки вдалася Вам поїздка і якою мірою Ви одержали відповідь на питання, які Вас цікавили?

— Ця поїздка, в першу чергу, була для мене потрібною. Справді, під час численних зустрічей з людьми, відвідання трудових колективів я багато чого для себе з'ясував, уточнив, перевірив думки і наміри, які з'явилися перед початком сесії. Розмови і дискусії з людьми такого великого регіону, а були це шахтарі, коксохіміки, машинобудівники, швеї, будівельники, народні обранці всіх рангів, дали можливість глибше проаналізувати і оцінити зроблене, відчути пульс і вимоги сьогоднішнього дня, набратись нових сил перед новою дорогою.

Якщо спробувати оцінити, охарактеризувати цю поїздку, то я назвав би її просто і ясно: поїздка була робочою. Чесно кажучи, їдучи в шахтарський край, я сподівався, що розмови будуть крутішими, адже підстав для цього немало — сьогодні і в шахтарів, і в металургів нагромадилося немало проблем, які дуже важко вирішуються. Однак я жодного разу не зустрівся з якимись спробами конфронтувати, шукати винного, вдаватися до звинувачень чи сварок. Розмови були конструктивними, розумними, діловими і доброзичливими, і саме з цієї причини я залишився задоволеним цією поїздкою. В найширшому розумінні слова задоволений я робітничою прямотою, чесністю, якщо можна так сказати, трудовим мисленням людей, тому що воно виходить з конкретних ситуацій, а не з якогось там витання за хмарами.

— І якою ж новою інформацією збагатились Ви за ці дні?

— Найцінніша для мене інформація та, що люди сьогодні глибше, ніж будь-коли, розуміють ситуацію і небезпеку, що склалася в економіці і політиці. Вони вже не спостерігають, як це бувало раніше, того, що буде далі, куди виведе нас плин життя, вони займають активну, бійцівську позицію, що надзвичайно цінно. Ви самі не раз чули, як вони рішуче заявляли: годі галасувати, займатися базіканням з трибун і поза ними, беріться за конкретне діло, приймайте нові закони, конче необхідні нині для переходу економіки на нові рейки, і добивайтеся їх виконання. Словом, не чекайте з неба манни небесної, а самі керуйте ситуацією.

Приємно було й те, що жодного разу ніхто не заявив, що в нього опускаються руки. Натомість трудівники підкреслювали: ми хочемо працювати, скучили за справжньою роботою, тільки зробіть так, щоб мали вдосталь сировини, щоб працював транспорт, не зупинявся конвейєр. За нами, мовляв, не стане, робіть тільки ви справно своє управлінське, державне діло.

Навіть моя інформація про неминучість підвищення цін — я відверто про це говорив, нічого не приховуючи ні від кого — знаходила своє розуміння. В усякому разі, ніде, як ви пам'ятаєте, не виникало мітингів чи інших протестів — люди розуміють, що цієї біди нам аж ніяк не уникнути. Тож нам потрібно ще енергійніше діяти, щоб надійно захистити народ від соціальних знегод на перших етапах переходу до ринку.

— Справді, нам теж не вірилося, що в такий складний, суперечливий час у людей залишиться стільки уважності, доброти, навіть бажання допомогти.

— Знаєте, мені навіть ніяково, що люди вважають нашу роботу важчою за свою. Завжди, коли дивишся, що то за праця у шахтарів, металургів, як непросто вистояти зміну біля мартена чи отам на глибині у вибої, хочеться їм просто вклонитися, подякувати за розуміння свого обов'язку і всього, що діється навколо. Скільки ми разом з ними стояли біля верстатів, сперечалися, а прощалися неодмінно з посмішками, рукостисканням. Ще й чули навздогін: «Ви там тримайтесь, а ми підтримаємо!». Просто аж сили додаються від таких зустрічей.

— Словом, люди уважно стежать за роботою Верховної Ради, розуміють складності її діяльності, готові підтримати народних депутатів.

— Ці настрої ми відчули не тільки під час поїздки, а й з численних листів, що йдуть на адресу Верховної Ради лавиною. Причому помітна така динаміка: якщо на перших порах домінували критика, осуд, навіть погрози — а що ж, і таке бувало, то останнім часом, десь у грудні і січні, відчувається підтримка. Зрештою, у зміні настроїв я переконався, коли побував і в своєму виборчому окрузі. Найчастіше доводилось від людей чути таке: дійте сміливіше, енергійніше, захищайте закон, не допускайте анархії, забезпечте скрізь порядок, а за нами діло не стане. Шахтарський край і ширший, і могутніший, і складніший, а, бачте, настрої в ньому схожі.

Ви помітили, шахтарі, металурги, коксівники не раз допитувались, як працюють у Верховній Раді їхні депутати, чи виправдовують довір'я виборців, чи гідно виконують покладені на них функції? Це нове і цікаве явище!

Думаю, що коли почнемо третю сесію Верховної Ради, мусимо добитися кращої творчої атмосфери в залі, толерантності і терпіння один до одного — як з боку парламентської більшості, так і опозиції. Треба нам відкинути геть усе дріб'язкове й непотрібне, шукати в кожному слові раціональне зерно. Адже і розумного, й помилок немало є і в тій, і в іншій групі. Отож, коли ми навчимося уникати ярликів і звинувачень, відійдемо від насторожeності й упереджень, коли повторюватимемо про себе, як молитву, що нам потрібні злагода і розум, без чого не впоратися з жодним завданням, зробимо ще більше для свого народу.

Усім нам сьогодні болить Литва. І якщо ми забезпечимо на Україні злагоду і спокій, покажемо всім, що така велика республіка стала на дорогу взаєморозуміння між парламентом і урядом, народом і владою, повага до Верховної Ради зростатиме не тільки в країні, а й за кордоном. Головне — діяти чесно, не відсиджувати абияк ті скупі дні, що відводяться на прийняття важливих законопроектів, і не гаяти їх на зайве протистояння.

Дехто з депутатів, на жаль, швидко відірвався від людей, набув пихатості, недоступності й категоричності. Демократія — це ж, крім усього іншого, й простота людська, уміння слухати і терпіти. Цього в нас часто бракує. Командно-адміністративна система у керівному складі людей виробила багато шкідливих рис і, передусім, оце прямолінійне: я сказав — і годі. Швидше б цього позбутися.

— Ви помітили, Леоніде Макаровичу, те, що нині люди не байдужі, як працюють їхні обранці. Ми б до цього додали, судячи з реакції шахтарів, що вони навіть прагнуть скоригувати діяльність депутатів.

— У нашій системі головною постаттю стає не депутат, а виборець, це факт. Він і тільки він вправі поставити депутата на місце, коли той не виправдовує його довір'я. Це надзвичайно цікавий момент у діяльності парламенту. І передбачене конституцією право виборця відкликати свого обранця здобуває цілком окреслену реальність. І якщо депутати не відчують цього повороту в свідомості суспільства, коли виборець будь-коли може вирішити їхню долю, неприємних сюрпризів не уникнути. Отож, перебуваючи в залі сесії чи на трибуні, нам завжди треба за своєю спиною відчувати дихання виборця і діяти вдумливо й відповідально.

— А ось така, теж нова ситуація, Леоніде Макаровичу. Нині, здається, стає звичкою в окремих депутатів гастролювати в чужих виборчих округах. Не з екскурсійною, зрозуміло, метою. І люди часто висловлюють не тільки подив, а й обурення, коли заїжджий депутат на чому світ стоїть ганить їхнього «рідного» депутата, агітує за його відкликання. Чи законні ці, на Ваш погляд, дії?

— Ну, коли виходити з букви Закону, то кожна людина незалежно від посади й інших особливостей має право вільного пересування по будь-якій території і говорити все, що їй заманеться, окрім окремих закликів, що забороняються тим же Законом. І все ж думаю, що коли говорити про таку постать, як народний депутат, тут є немало нюансів, Бо він — людина особлива і має бути бездоганною не тільки в розумінні і сприйнятті конів, а й у своїй моральності.

Депутат має високу трибуну у Верховній Раді. У нього достатньо можливостей висловитися з будь-яких питань, вийти на проблеми, які стосуються не тільки свого регіону, республіки, а й усього світу. У нього завжди стільки роботи, аж надто в своєму окрузі, що їхати в інший просто немає часу.

Не будемо наївними: той депутат, який вештається по чужих округах, не збирається допомогти своєму колезі — якби так було, крім «спасибі» нічого було б йому сказати. Мета у нього, за рідкісними винятками, одна: насолити своєму опоненту по засіданнях у Верховній Раді.

— Все-таки, на наш погляд, у подібних випадках мають діяти і законодавчі акти — Конституція УРСР повинна передбачити і такі несподіванки. Мораль — це ще не відповідальність за свої дії.

— Згоден, поведінка, права, можливості депутата — все це повинно бути десь закладене, оскільки подібні випадки — нове для нас, справді, явище. Однак я вів би мову тут не про закон, а про статус депутата. В ньому повинно відбитися все: і схема відкликання в разі потреби, і принцип моральної відповідальності (не применшуймо при цьому Комісію з питань депутатської етики). Згоден: подібні речі не можна випускати з уваги, їм треба давати відповідну оцінку, оскільки народний обранець у всіх на видноті і повинен бути завжди і скрізь бездоганно чистим.

Розмова про те, як найефективніше побудувати депутатську роботу — дуже складна, адже ми тільки тепер починаємо підступатися до вивчення подібних проблем, раніше над цим ніхто не задумувався, бо від народного обранця багато не вимагалося: приїхав, проголосував і гайда додому. Тепер він стає справжнім політичним діячем, на його плечі лягає великий тягар обов'язків, і як зуміє понести його, важливо не тільки для нього, а й для всієї республіки.

Ось типовий факт, коли ми йдемо за інерцією старого. Працюю інколи в кабінеті, заходить якийсь депутат. «До мене прийшли виборці, — каже, — і просять допомогти в такій-то справі». І прикладає при цьому лист виборця не на своє, на моє ім'я. Нікуди подітися, доводиться вникати, адресувати листа у відповідні державні інстанції. Але ж депутат у даній ситуації не діє самостійно, не вико-

(Закінчення на 3-й стор.).

ВІД ЛЮДСЬКОГО ДОВІР'Я

(Закінчення. Початок на 2-й стор.).

ристовує надані йому великі права, а служить просто як передаточний механізм.

Підкреслюю ще раз: у кожного народного обранця стільки праці і клопотів, він, якщо діє на повну силу, настільки зайнятий роботою, що в нього просто не знайдеться часу їздити по чужих виборчих округах, ставлячи кожен раз у незручне становище іншу людину. Веде сумнівну роботу в інших округах той, хто й досі розуміє своє головне призначення у мітингуванні, у нагнітанні пристрастей, у розпалюванні ворожнечі між людьми. Він ще й досі живе у вчорашньому дні, не може вийти з того стану, коли боровся з супротивниками за своє депутатське місце.

Знаєте, в історії нічого не проходить марно. В ній усе лишається. Все, що говоримо і робимо. Воно пишеться в людській пам'яті, відкладається в ній назавжди. Тож пам'ятаймо про це, аби не було соромно не тільки перед власною совістю, а й перед своїми дітьми, внуками і правнуками. Особливо це стосується тих, хто в нинішній важкий, напружений час кличе людей не до злагоди і спільної праці, а до конфліктів і конфронтації.

— Одне делікатне запитання, Леоніде Макаровичу. Уважно слухаючи Ваші виступи перед шахтарями, металургами, депутатами місцевих Рад, ми вловили якусь нову для нас нотку. Ви стали гостро критично висловлюватися про перебудову. Це що, рішуче переосмислення Ваших позицій чи якісь тактичні міркування?

— Це означає тільки одне: сприймаючи перебудову, як необхідний крок у розвитку суспільства, я проти тих форм і методів, якими вона ведеться, і передусім, останнім часом. Я проти непослідовності в діях союзного уряду, проти тих помилок, які призвели нас до такого економічного, політичного і духовного занепаду, в якому опинилися. Якщо ми почали таку велику роботу, треба діяти чітко і цілеспрямовано, не шарахатись з одних крайнощів в інші. Не закінчили одне, як тут же хапаємося за інше; наробили помилок в одному, не захотіли їх визнати — продовжуємо ламати дрова й далі. Хіба так можна рухатися вперед?

Прикладів цьому — безліч. Згадайте: де б не бували ми в шахтарському краї, скрізь сипалися найгостріші слова на адресу кооператорів. І тут є про що думати. Я не проти кооперативів — хай люди займаються ділом. Але ж ділом, а не спекуляцією! Ми наплодили стільки любителів легкої наживи, що важко стало жити і дихати.

Думаючи про перебудову, хочу сказати, що ми просто не маємо права на нові помилки. Якщо й далі таке буде, то не відомо, куди ми прийдемо. За що не візьмись, кого не послухай — одні критичні стріли. На початку перебудови люди сподівалися, що відкрилася нова дорога, якою ми гідно пройдемо. Було серед так званих прихильників перебудови, чимало шарлатанів і спекулянтів, кар'єристів. Це правда. Але від них треба було вчасно відмежуватися, розгадати їх. Замість цього ми почали шельмувати все підряд: і партію, і уряд, і все на світі.

Я розумію, що нелегко сьогодні всім: і Президентові нашому, Кабінету міністрів, але це ж не знімає з нас і всіх них відповідальності. Бо, взявшись за таку відповідальну роботу, не гоже говорити, що мені важко. Треба діяти. І нині — вже безпомилково.

— Повернімося, Леоніде Макаровичу, ще раз до шахтарських справ. Ви неодноразово заявляли, що галузі потрібна найпильніша увага. Як Ви це бачите?

— Вугільну й металургійну галузь, як уже відомо, ми взяли під своє крило. Значить, треба думати про перспективу. Тут у нас надзвичайно багато роботи. Адже окремі підприємства треба перепрофілювати, оскільки вони вичерпали свої можливості. Деякі шахти виснажені настільки, що треба підключати науку, аби вона забезпечила видобуток вугілля з глибинних шарів. Якщо ж такої можливості не буде, ми мусимо подбати про тисячі людей, чим їх надалі зайняти. І, зрозуміло, ми повинні найглибше вникнути в соціальні проблеми — окремі шахтарські селища мають страшенно занедбаний вигляд. Людям треба допомогти. Отож я кажу, що нам багато роботи в шахтарському краї.

— Говорячи про розширення державного суверенітету України, ми не раз підкреслювали необхідність створення свого національного банку. Наскільки послідовно рухаємося у цьому напрямку?

— Це абсолютно реальна справа. І вона не вносить ніякого відтінку сепаратизму у наші стосунки з іншими республіками. Все це дає тільки нам право більшого контролю і виходу на зовнішні зв'язки. Інакше ми не можемо. До нас приїжджають люди, пропонують свої послуги, а ми не можемо скористатися їхньою підтримкою, бо немає для цього фінансового механізму. Щоб обминати певні рогатки, створюємо певні асоціації. Нонсенс! Виходить, що асоціації можна входити в іноземні зв'язки, а державі не можна. Кооперативові можна, а державі — зась. Яка ж тут логіка? Всім дозволяємо, крім уряду. Хіба це може вкластися в здоровий глузд? Я не можу з цим змиритися ні в якому разі, бо робимо це не для себе, не для особистих амбіцій. Ділові люди Заходу перш ніж починати нову справу, хочуть мати тверді гарантії. А через обставини, що склалися, ми цього зробити не можемо.

— Закінчуючи розмову, хочемо запитати, чи поїздка додала вам снаги і впевненості у своїй праці?

— Безперечно, оскільки вдалося не тільки звірити свої позиції з людьми, а й заручитися їхньою підтримкою у своїй діяльності на майбутнє.

Інтерв'ю вели
Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ,
Леонід САМОЙЛЕНКО.

НЕ СПОДОБАЛОСЬ,

або ПРО ТЕ, ЯК «МЕГАПОЛІС ЕКСПРЕС» УЗЯВСЯ ПОВЧАТИ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ УКРАЇНИ

«Мегаполіс експрес», яка іменує себе «міжнародною щотижневою газетою», в третьому номері (17 січня 1991 року) надрукувала короткий матеріал з Києва про результати квартирних експресопитувань жителів столиці України. І вони показали, як пише ця газета, що Рух є в Києві впливовішою силою, ніж Компартія України. Так то воно так. Але далі автор посилається на нас. Цитую: «Як повідомила у першому номері нова газета «Голос України» — видання республіканської Верховної Ради, — особистим прикладом для багатьох з парламентаріїв служить Голова Верховної Ради Леонід Кравчук... Тут, схоже, одне з двох: або депутати страшно далекі від народу, або соціологія дійсно буржуазна псевдонаука».

Дуже дотепно. Особливо вдала кінцівка. Але зазначимо: опитування проводилось у парламенті, в якому більшість мають комуністи. Це — перше. По-друге, йшлося не про особистий приклад для когось. Депутатів питали, хто, на їх думку, найпопулярніший політичний діяч на Україні за 1990 рік? Не дивно, що було названо Л. Кравчука. І, додамо, є за що. Це він керує тим парламентом, який прийняв Декларацію про державний суверенітет України і ряд інших важливих документів, це він заявив, що нарешті республіка має уряд, який насамперед дбає про інтереси України. Це під його керівництвом наш парламент розпочав борню з Міноборони Союзу за право нашим юнакам служити на Україні, це він інтелігентно і дотепно перед усією республікою вичитав начальникові Генштабу Збройних Сил СРСР, для якого «матінка Росія» все ще включає в себе й Україну. Нарешті, це під керівництвом даного Голови укладено дійсно рівноправний договір з Росією, заморожено роздержавлення власності до прийняття відповідних законів, щоб «тіньовики» не пограбували основні фонди і т. д.

Нарешті, уряд, сформований нашим парламентом, крок за кроком наповнює суверенітет реаліями. Зокрема, під республіканський «дах» переведено металургійну і вугільну галузі. Пам'ятаю, як після одного бурхливого пленарного засідання Л. Кравчук сказав народному депутатові від опозиції: «Я, може, в сто разів більше за вас думаю про суверенітет України, тільки прагну щось робити задля нього реальними діями, а не криком». І той депутат з ним погодився.

Отже, як бачите, народним депутатам є за що поважати Голову Верховної Ради.

Звичайно ж, у нього є недоліки. Зокрема, іноді в ньому занадто відчувається партійний функціонер, особливо коли він починає читати мораль народним депутатам, у чому зовсім немає потреби. Звичайно ж, є певна межа, яку Л. Кравчук не перейде. Але до тої межі нам ще ой скільки крокувати... Ніхто не збирається співати йому панегірики. Але давайте цивілізовано віддавати людині належне, а не керуватись лише партійними уподобаннями.

Переконаний, з огляду на те, що вже зроблено, народні депутати України не «страшно далеки от народа» були, коли назвали Л. Кравчука найпопулярнішим діячем.

На Україні, якщо не будуть втручатися союзні відомства (а їм ой як цього хочеться), не проллється й крови, на Україні ніхто нікого не оголошує громадянами другого сорту, Україна в інтересах усього свого населення як може захищає свій споживчий ринок. Це не так уже й мало, як на наш час.

Мене не дивує, що саме так «Мегаполіс експрес» прокоментувала результати опитування в парламенті України. Це — позиція даного щотижневика. Ну, не подобається їм, що Голова парламенту України — комуніст, і край. І тому — жодних дорікань. Усе, що написане вище, — тільки для ясності. Адже можна, скажімо, дорікати диявolові за те, що він не ставить свічку у храмі. Бо то — його позиція. Так само, як не можна дорікати Центрові, що він хоче зберегти Союз у новому виданні, але із старим змістом. Бо це теж — позиція. Центр не може інакше, на те він і Центр. Отже, тут залишається одне — боротись, а не дорікати. А щоб перемогти ті «відцентрові» тенденції, створити Союз суверенних держав за принципом тільки шлюбу з розрахунку, як висловився про це академік Шаталін, треба сьогодні діяти всім разом: і українським комуністам, і безпартійним, і представникам інших партій. Хоча б для того, щоб не дати себе спровокувати, щоб іти твердо і по можливості без катаклізмів збудувати, нарешті, суверенну державу — Україну, єдину любов нашу. Народ наш давно заслуговує на те, щоб мати свою державу — рівноправного партнера з іншими республіками.

З цим нас і приймайте, шановні колеги з «Мегаполіс експрес», і вибачайте, коли щось не так, коли ми не догодили вам публікацією результатів опитування. Обіцяємо не коментувати результатів опитування щодо Єльцина чи Горбачова та інших, якщо ви захочете їх провести. А до Голови нашого парламенту ласкаво дозвольте нам ставитись так, як він, на нашу (а не чиюсь) думку, заслуговує.

Прийміть і т. д.

Сергій ПРАВДЕНКО.

ПОСТАНОВА ЦЕНТРАЛЬНОЇ РЕСПУБЛІКАНСЬКОЇ КОМІСІЇ РЕФЕРЕНДУМУ СРСР

ПРО ОКРУГИ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ГОЛОСУВАННЯ НА РЕФЕРЕНДУМІ СРСР В УКРАЇНСЬКІЙ РСР

Центральна республіканська комісія референдуму СРСР відповідно до Закону СРСР «Про всенародне голосування (референдум СРСР)» **постановляє:**

Для проведення голосування на референдумі СРСР у питанні про збереження Союзу РСР утворити на території Української РСР такі округи:

1. Київський міський округ (центр — м. Київ).
Місто Київ.
2. Київський сільський округ (центр — м. Київ).
Київська область.
3. Вінницький округ (центр — м. Вінниця).
Вінницька область.
4. Волинський округ (центр — м. Луцьк).
Волинська область.
5. Дніпропетровський округ (центр — м. Дніпропетровськ).
Дніпропетровська область.
6. Донецький округ (центр — м. Донецьк).
Донецька область.
7. Житомирський округ (центр — м. Житомир).
Житомирська область.
8. Закарпатський округ (центр — м. Ужгород).
Закарпатська область.
9. Запорізький округ (центр — м. Запоріжжя).
Запорізька область.
10. Івано-Франківський округ (центр — м. Івано-Франківськ).
Івано-Франківська область.
11. Кіровоградський округ (центр — м. Кіровоград).
Кіровоградська область.
12. Кримський округ (центр — м. Сімферополь).
Кримська область.
13. Севастопольський округ (центр — м. Севастополь).
Місто Севастополь.
14. Луганський округ (центр — м. Луганськ).
Луганська область.
15. Львівський округ (центр — м. Львів).
Львівська область.
16. Миколаївський округ (центр — м. Миколаїв).
Миколаївська область.
17. Одеський округ (центр — м. Одеса).
Одеська область.
18. Полтавський округ (центр — м. Полтава).
Полтавська область.
19. Рівенський округ (центр — м. Рівне).
Рівенська область.
20. Сумський округ (центр — м. Суми).
Сумська область.
21. Тернопільський округ (центр — м. Тернопіль).
Тернопільська область.
22. Харківський округ (центр — м. Харків).
Харківська область.
23. Херсонський округ (центр — м. Херсон).
Херсонська область.
24. Хмельницький округ (центр — м. Хмельницький).
Хмельницька область.
25. Черкаський округ (центр — м. Черкаси).
Черкаська область.
26. Чернівецький округ (центр — м. Чернівці).
Чернівецька область.
27. Чернігівський округ (центр — м. Чернігів).
Чернігівська область.

Голова Центральної республіканської комісії референдуму СРСР
В. БОЙКО.
Секретар Центральної республіканської комісії референдуму СРСР
М. ЛИТВИН.

м. Київ,
29 січня 1991 року.

— Хто є хто —

ДЕМОКРАТІЯ — ЦЕ ЩАСТЯ ДЛЯ КОЖНОГО

СМЕТАНІН Володимир Ілліч, Кіровський виборчий округ № 80, що на Дніпропетровщині. 1937 року народження, член Партії демократичного відродження України (ПДВУ), закінчив Тюменський державний університет, юрист. Заступник голови Комісії Верховної Ради УРСР у правах людини.

— Що для вас особисто означає слово «демократія»?

— Право людини на існування, насамперед. Такий державний устрій, коли всі структури, політичні організації були б спрямовані на людину, на те, щоб їй жилося краще на цьому світі, а не в захмарних далях.

— Певно, тому ви — й заступник голови Комісії у правах людини. Як ви прийшли на цю посаду? Як узагалі, на вашу думку, депутати обирали собі комісії?

— Я — чистий господарник, тридцять років пропрацював шахтобудівником і депутатом обирався як начальник тунельного загону. Але я завжди дивився на господарство з точки зору людини. Для мене підлеглі завжди були товаришами по роботі, які просто стоять на різних щаблях організації. Я ніколи не міг змиритися з тим, що ми завжди обіцяли людині якесь далеке майбутнє, а сьогодні їй не ставало краще. У світі цей поворот здійснювався, а ми тільки говорили про нього й не більше того. Тому мене й зацікавила ця комісія, яка в нас створилася, по-суті, вперше. Така діяльність імпонує мені духовно. Думаю, що й інші депутати вибирали собі комісії за переконаннями душі, а не за політичними поглядами. Нас у комісії дев'ять: три члени ПДВУ, два безпартійних, один республіканець, один член ВЛКСМ, два члени КПРС.

— Ви — росіянин, народилися в Сибіру. Яким був ваш шлях на Україну? Чи стала вона вашою Батьківщиною?

— Шлях був складним. Я навіть не можу сказати, хто я за національністю, бо народився в такому місці, де сходилися шляхи всіх засланців, і з'явилася навіть певна етнічна група. В нашому селі були переселенці в основному з Дону і його притоку Чалу ще з часів Єрмака. Вони змішалися й вийшли «чалдони». А росіянами в Сибіру записували всіх, хто не татарин. Але я з дитинства пам'ятаю, що в нас у родині мало співали російських пісень, в основному — козацькі-протяжні: «Скакал казак через долину», «Посеяла я огуречки», дуже любили українські пісні. І я завжди замислювався: чому? Поклик предків, мабуть...

Мій батько завжди хотів потрапити на Україну, але не зміг, хоча й воював тут, був поранений. А мені вдалося, коли у Дніпропетровську почалося будівництво метро і мене туди запросили. Я з радістю поїхав.

— А що вище, на вашу думку, права нації чи права людини?

— Права людини вище. Націю треба поважати, але пам'ятати, що окрему людину не можна утискати. Інакше — це націоналізм.

— Що таке, на вашу думку, щастя й коли ви відчували себе щасливим?

— Щастя, як на мене, скороминуче. Але я — оптиміст, тому часто буваю щасливим. Ніколи не забуду тієї миті, коли у мене в 45 років народився син. І сьогодні кожен день спілкування з ним — це щастя. Щасливий я й тому, що сьогодні займаюся своєю улюбленою роботою.

— А сім'я не проти того, що «батя» надовго покидає її у службових справах?

— Сім'я в мене невелика: дружина-економіст, донька, син. Доньці — 27 років, вона викладає в Тульському педінституті біологію. Син вчиться у першому класі. В сім'ї — повний «консенсус», ми не заважаємо одне одному, довіряємо, бо розуміємо: кожен робить потрібну справу.

— Ви знаходите контакт із сином? Вірите, що він житиме в суверенній демократичній Україні?

— У нас із сином дорослі стосунки, я хочу, щоб він жив і отримував все за свою працю, був чесним і перед собою, і перед людьми. Я вірю в те, що син мій не відчує на собі порушення прав людини, хоча шлях до цього складний і тривалий, бо наші демократичні паростки ще дуже слабенькі. А де він житиме — в суверенній Україні чи в суверенній Бразилії — це його справа. Хочу, звичайно, щоб він був зі мною, а це означає — у суверенній Україні, яку я ніколи не покину.

Вів бесіду спеціальний кореспондент «Голосу України» Володимир СКАЧКО.

Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

ЛІКАРЮ, ВИЛІКУЙСЯ САМ...

Наприкінці грудня в Рівному сталася трагічна подія: вечірньої пори на одній з площ робітник заводу «Газотрон» Євген Домра вбив нашого першокурсника місцевого педінституту, а його товариша поранив.

Страшна звістка сколихнула місто. Студенти збиралися на мітинги, засуджували вбивцю і закликали владу посилити боротьбу із злочинністю. І тут у місцевій газеті «Діалог» виступив начальник міського відділу внутрішніх справ В. Михальчук. Мало того, що начальник міліції, виступивши до закінчення слідства із своєю точкою зору, може вплинути на хід слідства і показання свідків, він ще й подав версію події лише зі слів убивці і проігнорував те, що показали потерпілі.

Невже начальник міліції не знає, що такими діями прямо порушує закон? Малоймовірно. Отже, це комусь було потрібно? До речі: стало відомо, що після трьох тижнів розслідування справу чомусь передано іншому слідчому.

Василь ЧЕРЕПУХА,
житель Рівного.

— Економіка —

МІЛЬЙОН РАЙОННОГО МАСШТАБУ

В цілому ряді районів Хмельниччини інтенсивний обмін крупних купюр почався ще за місяць до Указу Президента по обміну 50 і 100 грошових купюр. Це значить, що ділки тіньової економіки першими отримали інформацію і заздалегідь спланували контрзаходи, натомість органи КДБ на місцях до рішучих дій були практично не готові, оскільки не були поінформовані. До того ж для такої масової операції не вистачало людей. Єдине, що встигли, — це взяти під контроль банки.

Але гроші пішли через каси магазинів, організацій, установ. Жодна з них не відкрилася вчасно. Скажімо, двері каси об'єднання «Промтовари» відкрилися о 5-й ранку, замість 9-ї години, магазин «Молодіжна мода» засвітив свої вогні ще о 6-й ранку, а мав відкриватися о 10-й. Та найбільш вражаючу статистику дали торговельні організації Хмельницької облспоживспілки. Так, наприклад, середньоденна виручка міськбкоопторгу та Ружичнянського споживчого товариства складає разом 50—70 тисяч карбованців. А 23 січня ці організації здали купюрами, що підлягають обміну, на загальну суму 1 156 900 карбованців. Усього 226 тисяч не витягли до мільйона ще дві торговельні організації — Дунаєвецький райунівермаг та Маківське споживче товариство цього ж району. А от унікальний випадок з цієї ж системи. Хмельницький центральний колгоспний ринок у середньому здає виручки 1,5 тисячі карбованців за день. А 23 січня «фірма» здала у банк 95,5 тисячі карбованців тією ж обмінною купюрою. Таким чином, товарообіг за ніч зріс у 64 рази. І це при порожніх прилавках!

Дещо відстали від цього змагання працівники державної торгівлі. Однак Кам'янець-Подільське міське об'єднання «Промтовари» при середньоденній виручці 20 тисяч карбованців зуміло теж за ніч зібрати і здати в банк більше мільйона. «Внесок» хмельницького універмагу «Дитячий світ» дещо скромніший, але і він зацікавив правоохоронні органи. Річ у тім, що 22 січня о 18 годині було інкасовано тут 19 тисяч карбованців. А на ранок голі полиці «народили» ще 223,8 тисячі карбованців.

Зрозуміло, великі гроші пройшли не тільки через торгівлю. Скажімо, Кам'янець-Подільський консервний завод 25 січня подав на обмін 190 тисяч карбованців. Хмельницький кооператив «Барви» при денній виручці у 1,5 тисячі карбованців, подав 55,9 тисячі карбованців тощо. У цілому, при денному надходженні до банків області 5 мільйонів, 23 січня через каси організацій надійшло 32,1 мільйона карбованців. Найбільше зростання надходжень — у 14—17 разів — зафіксовано у Волочиському, Городецькому, Дунаєвецькому районах.

Якщо не вжити рішучих заходів, уже нові сотенні повернуться у кишені своїх господарів.

Михайло ВАСИЛАШКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Хмельницька область.

— Новини з усієї України —

КИТАЙСЬКИЙ ДОСВІД ДОПОМОЖЕ

ЛУГАНСЬК. Уперше в Донбасі побувала делегація торговельно-промислових кіл Китайської Народної Республіки. Обговорювалася можливість розширення економічних зв'язків та створення спільних сільськогосподарських підприємств. Підписано угоду про створення при готелі «Жовтневий» ресторану традиційної китайської кухні. За нинішнього дефіциту на виделки це, мабуть, єдиний вихід: вчитися їсти паличками.

Юрій ЧЕПУРНОВ.

КОЛГОСПИ: ПОЧАТОК КІНЦЯ!

Хмельницька область. Трудівники колгоспів «Прапор комунізму» (село Оринин), «Комуніст» (Нігин), імені Купріяна Спасюка (Підпилип'я), «Маяк» (Абрикосівка), імені Калініна (Руда), «40-річчя Жовтня» (Жванець) та імені Чапаєва (Чабанівка) перетворили свої господарства на акціонерні товариства. Ставши власниками, селяни, крім зарплати і премій, одержуватимуть від 6 до 15 відсотків дивідендів, будуватимуть, не питаючи в начальства дозволу, об'єкти соцкультпобуту.

В. МИХАЙЛЕНКО.

З ТОЧКИ ЗОРУ «ПОГЛЯДУ»

ДНІПРОПЕТРОВСЬК. Тут побував і зустрівся з глядачами Олександр Політковський. Він розповів, що колектив «Погляду» подав позов до суду на народного депутата СРСР, голову Держтелерадіо Л. Кравченка, який заборонив телепрограму з політичних міркувань, що не передбачено законом. Чимало підприємств та організацій вже оплатили майбутні рекламні сюжети в «Погляді» — можуть бути немалі фінансові збитки. Команда «Погляду» намагається відновити роботу на ЦТ, але не виключено, що їм доведеться перейти на телебачення Росії.

Микола НЕЧИПОРЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».

НЕЗАЛЕЖНЕ ТЕЛЕБАЧЕННЯ

КИЇВ. Свідоцтво про реєстрацію одержала від Держтелерадіо УРСР редакція Незалежного телебачення України. Можна сказати, що в республіці з'явилася альтернативна аудіовізуальна комунікація. Засновник НТУ — правління творчо-виробничої акціонерної фірми «ТБ Старт».

Мета редакції НТУ — поширення оперативної та об'єктивної інформації про соціально-економічні, культурні проблеми республіки, Києва та області, ознайомлення глядачів з подіями в країні та за рубежем. Мова новоствореного телеканалу — українська.

Валентин БУГРИМ.

НОВА АДМІНІСТРАТИВНА ОДИНИЦЯ

Вінницька область. Після 28-річної перерви на карті Вінниччини знову з'явився Чернівецький район. З найбільшого в області Могилів-Подільського району вилучено до складу нової адміністративної одиниці одне селище, 12 сільрад. На їх території розміщено 3 промислові підприємства, 14 колгоспів і 3 радгоспи.

Відбулася перша організаційна сесія, на якій сформовано робочі органи Ради. Головою райради обрано В. Сауляка.

Віктор КАРАУШ.

Шановн
У Коміс
суверені
відносин
проживаю
Ми бул
домлення
ського ос
вашого пр
нуть кор
го, освітн
поза межа
Наша
вул. Кіро
державно
ціональни

ПРО

Цілий р
щоб депута
ської Ради
міста. І ось
решті, зупин
на Г. Д.
який одноча
ську Раду н
тів.
Недавно
вич провів
стріч з жур
відаючи на
ня, він в
знання спец
кої роботи,
лем місько
ня. Новий
по на

Яловичина (
Свинина (за
Сало (за кг)
Сметана (за
Сир (за кг)
Мед (за кг)
Олія (за л)
Картопля (з
Цибуля (за
Огірки солоні

ОС

За рішен
в Чернівецьк
університет
Федьковича
ловські чит
лених доно
повідомлен
сторінки ян
життя
ського гене
ється його
спадщина.

У матері
узагальнен
студентами
тельністю,
биці діял
під керівн
вілова екс
спеціалісті
року була
Москви в з
раїни для в
сів, розроб
ціального
витку цього
Більшіст
були з Мо
працювати
кола Івано
групою одн
Буковину,
з надзвича
линним і т

Я —
…ЮГО

…один член
…лени КПРС.
…росіянин, наро-
…у. Яким був
… Україну? Чи
…шою Батьків-

…в складним.
…ожу сказати,
…нальністю, бо
…ому місці, де
… всіх заслан-
… навіть певна
…В нашому се-
…енці в основ-
…його притоку
…в Єрмака. Во-
…й вийшли
…росіянами в
…али всіх, хто
…е я з дитин-
…що в нас у
…співали росій-
…основному —
…ні: «Скакал
…лину», «По-
…ки», дуже лю-
… пісні. І я
…вався: чому?
…, мабуть...
…завжди хотів
… Україну, але
…й воював тут.
… А мені вда-
…Дніпропетров-
… будівництво
…ди запросили.
…їхав.
…ще, на вашу
…ації чи права

…людини вище.
…важати, але
…окрему люди-
…тискати. Інак-

ше — це націоналізм.

— Що таке, на вашу думку, щастя й коли ви відчували себе щасливим?

— Щастя, як на мене, скороминуче. Але я — оптиміст, тому часто буваю щасливим. Ніколи не забуду тієї миті, коли у мене в 45 років народився син. І сьогодні кожен день спілкування з ним — це щастя. Щасливий я й тому, що сьогодні займаюся своєю улюбленою роботою.

— А сім'я не проти того, що «батя» надовго покидає її у службових справах?

— Сім'я в мене невелика: дружина-економіст, донька, син. Доньці — 27 років, вона викладає в Тульському педінституті біологію. Син вчиться у першому класі. В сім'ї — повний «консенсус», ми не заважаємо одне одному, довіряємо, бо розуміємо: кожен робить потрібну справу.

— Ви знаходите контакт із сином? Вірите, що він житиме в суверенній демократичній Україні?

— У нас із сином дорослі стосунки, я хочу, щоб він жив і отримував все за свою працю, був чесним і перед собою, і перед людьми. Я вірю в те, що син мій не відчує на собі порушення прав людини, хоча шлях до цього складний і тривалий, бо наші демократичні паростки ще дуже слабенькі. А де він житиме — в суверенній Україні чи в суверенній Бразілії — це його справа. Хочу, звичайно, щоб він був зі мною, а це означає — у суверенній Україні, яку я ніколи не покину.

Вів бесіду спеціальний кореспондент «Голосу України» Володимир СКАЧКО.
Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

…ТАБУ

…юрою. Таким
…біг за ніч
…І це при по-
…ах!
…ли від цього
…ники держав-
…днак Кам'я-
… міське об'єд-
…вари» при се-
…иручці 20 ти-
… зуміло теж
… здати в банк
…. «Внесок»
… універмагу
… дещо скром-
…він зацікавив
…органи. Річ у
…я о 18 годині
… тут 19 тисяч
… на ранок го-
…родили» ще
…рбованців.
…великі гроші
…ки через тор-
…, Кам'янець
…онсервний за-
…дав на обмін
…ованців. Хме-
…ератив «Бар-
…й виручці у
…ованців, подав
…рбованців то-
… при денному
…банків області
…3 січня через
…цій надій-
…льйона карбо-
…ше зростання
… у 14—17 ра-
…вано у Воло-
…децькому, Ду-
…йонах.
…жити рішучих
…ві сотенні по-
…шені своїх гос-

…СИЛАШКО,
…респондент
…аїни».
… область.

Новини з усієї України

КИТАЙСЬКИЙ ДОСВІД ДОПОМОЖЕ

ЛУГАНСЬК. Уперше в Донбасі побувала делегація торговельно-промислових кіл Китайської Народної Республіки. Обговорювалася можливість розширення економічних зв'язків та створення спільних сільськогосподарських підприємств. Підписано угоду про створення при готелі «Жовтневий» ресторану традиційної китайської кухні. За нинішнього дефіциту на виделки це, мабуть, єдиний вихід: вчитися їсти паличками.

Юрій ЧЕПУРНОВ.

КОЛГОСПИ: ПОЧАТОК КІНЦЯ!

Хмельницька область. Трудівники колгоспів «Прапор комунізму» (село Оринин), «Комуніст» (Нігин), імені Купріяна Спасюка (Підпилип'я), «Маяк» (Абрикосівка), імені Калініна (Руда), «40-річчя Жовтня» (Жванець) та імені Чапаєва (Чабанівка) перетворили свої господарства на акціонерні товариства. Ставши власниками, селяни, крім зарплати і премій, одержуватимуть від 6 до 15 відсотків дивідендів, будуватимуть, не питаючи в начальства дозволу, об'єкти соцкультпобуту.

В. МИХАЙЛЕНКО.

З ТОЧКИ ЗОРУ «ПОГЛЯДУ»

ДНІПРОПЕТРОВСЬК. Тут побував і зустрівся з глядачами Олександр Політковський. Він розповів, що колектив «Погляду» подав позов до суду на народного депутата СРСР, голову Держтелерадіо Л. Кравченка, який заборонив телепрограму з політичних міркувань, що не передбачено законом. Чимало підприємств та організацій вже оплатили майбутні рекламні сюжети в «Погляді» — можуть бути немалі фінансові збитки. Команда «Погляду» намагається відновити роботу на ЦТ, але не виключено, що їм доведеться перейти на телебачення Росії.

Микола НЕЧИПОРЕНКО, власний кореспондент «Голосу України».

НЕЗАЛЕЖНЕ ТЕЛЕБАЧЕННЯ

КИЇВ. Свідоцтво про реєстрацію одержала від Держтелерадіо УРСР редакція Незалежного телебачення України. Можна сказати, що в республіці з'явилася альтернативна аудіовізуальна комунікація. Засновник НТУ — правління творчо-виробничої акціонерної фірми «ТБ Старт».

Мета редакції НТУ — поширення оперативної та об'єктивної інформації про соціально-економічні, культурні проблеми республіки, Києва та області, ознайомлення глядачів з подіями в країні та за рубежем. Мова нового телеканалу — українська.

Валентин БУГРИМ.

НОВА АДМІНІСТРАТИВНА ОДИНИЦЯ

Вінницька область. Після 28-річної перерви на карті Вінниччини знову з'явився Чернівецький район. З найбільшого в області Могилів-Подільського району вилучено до складу нової адміністративної одиниці одне селище, 12 сільрад. На їх території розміщено 3 промислові підприємства, 14 колгоспів і 3 радгоспи.

Відбулася перша організаційна сесія, на якій сформовано робочі органи Ради. Головою райради обрано В. Сауляка.

Віктор КАРАУШ.

ЗВЕРНЕННЯ
ДО УКРАЇНЦІВ, ЯКІ ПРОЖИВАЮТЬ ЗА МЕЖАМИ РЕСПУБЛІКИ

Шановні земляки, брати і сестри!

У Комісії Верховної Ради УРСР з питань державного суверенітету, міжреспубліканських і міжнаціональних відносин створена підкомісія зв'язків з українцями, які проживають за межами республіки.

Ми були б вам дуже вдячні, шановні земляки, за повідомлення нам своїх адрес та короткі описи стану українського освітнього, громадсько-політичного життя у місці вашого проживання. Сподіваємось, що наші контакти стануть корисними та допоможуть становленню культурного, освітнього та громадського життя українських громад поза межами УРСР.

Наша адреса: 252019, Українська РСР, м. Київ-19, вул. Кірова, 5, Верховна Рада УРСР, Комісія з питань державного суверенітету, міжреспубліканських і міжнаціональних відносин.

Гориню Михайлу Миколайовичу.

ПРОГРАМА НОВОГО МЕРА

Цілий рік пішов на те, щоб депутати Київської міської Ради вибрали голову міста. І ось тепер вони, нарешті, зупинили свій вибір на Г. Д. Малишевському, який одночасно очолив і міську Раду народних депутатів.

Недавно Григорій Дмитрович провів свою першу зустріч з журналістами. Відповідаючи на численні запитання, він виявив неабияке знання специфіки депутатської роботи, наболілих проблем міського господарювання. Новий голова має свій пог[illegible] на формува[illegible] бюджету, і на перебудову діяльності апарату, і на те, як згуртувати депутатські сили, незважаючи на відмінність політичних поглядів, на спільні справи.

Задоволення у присутніх викликала рішучість Г. Д. Малишевського у тому, щоб не допустити «оновлення» старовинного обличчя Києва, збіднення його зеленого вбрання. Він не раз наголошував на думці: Київ — місто особливе, і до вирішення проблем, яких набралося останнім часом немало, треба підходити нетрадиційно.

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

СПИРАЮЧИСЬ НА ПЛЕЧЕ ДРУЗІВ

Чимало поневірянь зазнали учасники ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, перш ніж медична комісія встановила зв'язок захворювання з роботами у «зоні». Значна кількість «ліквідаторів» стали інвалідами. Поборотп різні життєві перешкоди легше, спираючись на плече друзів.

З цією метою днями у Києві створено міський комітет соціального захисту інвалідів та потерпілих внаслідок чорнобильської катастрофи. У роботі установчої конференції взяли участь працівники правоохоронних органів, пожежники, колишні атомники, будівельники, які зводили «саркофаг». На конференції було затверджено статут комітету та прийнято звернення до Верховної Ради Української РСР. Головою комітету обрано бригадира прохідників метробуду, чорнобильського інваліда Олександра Гулевського.

Владислав РЕЙСЬКИЙ, кінооператор.
Київ.

БАЗАРНИЙ ДЕНЬ

Ціни на ринках республіки цього тижня такі:
(в карбованцях)

	Київ	Рівне	Львів	Суми	Хмельницький	Калуш
Яловичина (за кг)	12	5	15	8	—	8—10
Свинина (за кг)	15	8	18	9	8—15	10
Сало (за кг)	8	4—5	10—12	5—6	4—5	8
Сметана (за л)	—	8	8	5	6	4
Сир (за кг)	7—8	3	10	5	4	4
Мед (за кг)	30	20	20	15	20	20
Олія (за л)	5	5	10	6	—	—
Картопля (за кг)	1,5	0,8	1	0,7	0,6	—
Цибу[illegible] (за кг)	—	1—2	3	1	1	—
Огір[illegible]солоні (за [illegible])	0,8	1	1	0,4	—	—

(За повідомленнями власних кореспондентів «Голосу України»)

Вавіловські читання

ОСТАННЯ ЕКСПЕДИЦІЯ

За рішенням ученої ради в Чернівецькому державному університеті імені Ю. А. Федьковича пройдуть Вавіловські читання. У підготовлених доповідях, рефератах і повідомленнях відображено сторінки яскравого і трагічного життя видатного радянського генетика, розкривається його багата наукова спадщина.

У матеріалах, зібраних і узагальнених викладачами і студентами з особливою ретельністю, відновлено подробиці діяльності створеної під керівництвом М. І. Вавілова експедиції вчених і спеціалістів, яка влітку 1940 року була відряджена з Москви в західні області України для вивчення їх ресурсів, розробки перспектив соціального і економічного розвитку цього регіону.

Більшість людей, які прибули з Москви, залишилися працювати в Галичині, а Микола Іванович з невеликою групою однодумців поїхав на Буковину, щоб ознайомитися з надзвичайно багатим рослинним і тваринним світом краю. У Чернівцях Вавілов зустрічався з співробітниками і абітурієнтами місцевого університету, який відроджувався після пограбувань і підпалів, вчинених румунськими окупантами, вивчав околиці міста.

Очевидці згадують, як учений із світовим іменем радів, наче дитя, коли на одній із дністровських круч поблизу села Звенячин Заставнівського району виявив ареал пшениці, де, за його припущенням, ще не господарювала рука людини. Вавілов зібрав тут великий гербарій, яким збирався поповнити свою унікальну колекцію рідкісних рослин з різних куточків земної кулі.

З особливою ретельністю експедиція готувалась до поїздки в Карпати. Вирушили в дорогу теплого ранку в серпні 1940 року задовго до сходу сонця. Вченим треба було добратись до селища Путила, тут переночувати, а потім виїхати на перевал Перкалаба, де Вавілов надіявся розшукати полбу — одноозерницу дикорослу злакову рослину, яка стала родоначальником усіх сортів пшениць, культивованих у світі.

Починаючи від села Виженка, де дорога бере круто вгору, Микола Іванович час від часу просив шофера гальмувати, виходив з машини і легко піднімався на навколишні схили, а потім, сяючи, з наповненим рюкзаком повертався назад.

Біля села Дихтинець колону несподівано обігнав чорний «Газик» і заступив їй шлях. На дорозі з'явилась група дужих молодців з явно військовою виправкою, але в цивільному одязі.

— Миколо Івановичу, вас розшукує товариш Сталін,— звернувся до Вавілова один з прибулих. — Треба негайно повернутись у Чернівці і зв'язатися з Москвою. Сідайте в машину, і ми з вітерцем вас доставимо...

Клацнули дверці автомобіля. Остання в житті М. І. Вавілова наукова експедиція була грубо перервана, а вчений опинився в руках берііївських опричників.

В. ПЕЛЕХ, кор. Укрінформ.

Н…
ЗА…

Відомого …
ника Миколу …
шенням узят…
родному вер…
вуєш. Адже …
боти експон…
і США, Нім…
в Угорщині …
серію гравюр…
історичних …
міст руських…
ло представл…
робіт україн…
розгорнутої …
ЮНЕСКО в …
таки запро…

ЗА…
С…

Прийняття…
конференції …
грами й стат…
своє народж…
«Демократич…
Розповіда…
ціації, депу…
ди народних…
мардак:
— Створ…
тичної Сум…
хідний крок…
склалася. А…
таннім часо…
дедалі біль…
ки розбрід і…
тація. Полі…
фоні дефіц…
дій у вир…
важливих д…
лем, звичай…
авторитету …
маторам. Я…
му, як спр…
різних парт…
русло конст…
робітництва?…
повіді ми …
асоціації.
членами с…
групи з мен…
обласної Ра…
татів, ос…
СНУМу та …
Асоціація…
тором, зокр…
щодо переве…
області на …
ни, привати…

Н…
Пр…

Шукайте …
моложаву, …
ну, має «Ж…
що всі від…
розпорядже…
кого райві…
нового... Ге…
ної Праці.
«22 січня…
зько 12 год…
ка на авто…
з двома чо…
лишились у…
мендувавши…
райсоцзабез…
деном Лен…
«Серп і Мо…
алістичної …
жать грома…
К. С., пенсі…
села Шевче…
лівського ра…
при цьому …
сію». Це —…
повідомленн…
управління …
справ. Поте…
що незнайо…
дала задато…
сії — 186 …
ли вона ро…
городи зник…

ГОЛОС УКРАЇНИ

ЗВЕРНЕННЯ

О УКРАЇНЦІВ, ЯКІ ПРОЖИВАЮТЬ ЗА МЕЖАМИ РЕСПУБЛІКИ

земляки, брати і сестри!

й Верховної Ради УРСР з питань державного у, міжреспубліканських і міжнаціональних творена підкомісія зв'язків з українцями, які ь за межами республіки.

б вам дуже вдячні, шановні земляки, за пові- ам своїх адрес та короткі описи стану украї- тнього, громадсько-політичного життя у місці живання. Сподіваємось, що наші контакти ста- ними та допоможуть становленню культурно- ого та громадського життя українських громад и УРСР.

дреса: 252019, Українська РСР, м. Київ-19, а, 5, Верховна Рада УРСР, Комісія з питань суверенітету, міжреспубліканських і міжна- відносин.

Горинню Михайлу Миколайовичу.

СПИРАЮЧИСЬ НА ПЛЕЧЕ ДРУЗІВ

Чимало поневірянь зазнали учасники ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, перш ніж медична комісія встановила зв'язок захворювання з роботами у «зоні». Значна кількість «ліквідаторів» стали інвалідами. Поборoти різні життєві перешкоди легше, спираючись на плече друзів.

З цією метою днями у Києві створено міський комітет соціального захисту інвалідів та потерпілих внаслідок чорнобильської катастрофи. У роботі установчої конференції взяли участь працівники правоохоронних органів, пожежники, колишні атомники, будівельники, які зводили «саркофаг». На конференції було затверджено статут комітету та прийнято звернення до Верховної Ради Української РСР. Головою комітету обрано бригадира прохідників метробуду, чорнобильського інваліда Олександра Гулевського.

Владислав РЕЙСЬКИЙ, кінооператор.

Київ.

ТРАМА НОВОГО МЕРА

пішов на те, Київської мі- вибрали голову тепер вони, на- ли свій вибір Малишевському. ло очолив і мі- родних депута-

игорій Дмитро- ною першу зу- лістами. Відпо- сленні запитан- вив неабияке біки депутатсь- аболилих проб- господарюван- лова має свій ормул бюд- жету, і на перебудову діяльності апарату, і на те, як згуртувати депутатські сили, незважаючи на відмінність політичних поглядів, на спільні справи.

Задоволення у присутніх викликала рішучість Г. Д. Малишевського у тому, щоб не допустити «оновлення» старовинного обличчя Києва, збіднення його зеленого вбрання. Він не раз наголошував на думці: Київ — місто особливе, і до вирішення проблем, яких набралося останнім часом немало, треба підходити нетрадиційно.

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

Дзеркало

НАРОД МІЙ ЗАВЖДИ БУДЕ

Відомого київського художника Миколу Стратілата запрошенням узяти участь у міжнародному вернісажі вже не здивуєш. Адже його графічні роботи експонувалися в Канаді і США, Німеччині й Австрії, в Угорщині й Австралії... А серію гравюр із зображенням історичних пам'яток матері міст руських, тобто Києва, було представлено на виставці робіт українських художників, розгорнутої в штаб-квартирі ЮНЕСКО в Парижі. І все ж таки запрошення відвідати апостольську столицю світу — Ватікан сприйняв з мистецьким трепетом у душі. Хоч зрозумів, що італійці за своєю натурою дуже ліричні люди, чимось подібні до нас, українців, і тому мистецьке, та й звичайне людське спілкування має бути відвертим і щирим, що відкриває найкоротший шлях до порозуміння душ.

Розмову нашого кореспондента з Миколою Стратілатом та кілька його робіт вміщено на 9 стор.

ПОГОДА

У найближчі дві доби в республіці передбачаються сильні морози — вдень 14—19, на півдні 9—15, вночі 20—25, подекуди 30, у південних областях 12—17 градусів морозу. Сніг, хуртовини, посилення вітру до 17—22 метрів на секунду передбачаються у південних і східних областях.

По Києву та області сьогодні вдень без опадів. Вітер північно-східний, 7—10 метрів на секунду. Температура повітря 14—19 градусів морозу.

Факт і коментар

ЗАМІСТЬ АМБІЦІЙ — СПІВРОБІТНИЦТВО

Прийняттям на установчій конференції платформи, програми й статуту заявила про своє народження асоціація «Демократична Сумщина».

Розповідає співголова асоціації, депутат обласної Ради народних депутатів **О. Самардак:**

— Створення «Демократичної Сумщини» — необхідний крок у ситуації, що склалася. А вона така. Останнім часом у лівих силах дедалі більше даються взнаки розбрід і навіть конфронтація. Політичні амбіції на фоні дефіциту практичних дій у вирішенні життєво важливих для області проблем, звичайно, не додають авторитету радикалам-реформаторам. Як запобігти цьому, як спрямувати зусилля різних партій та рухів у русло конструктивного співробітництва? У пошуку відповіді ми прийшли до ідеї асоціації. Її колективними членами стали депутатські групи з меншості міської та обласної Рад народних депутатів, осередки Руху, СНУМу та інших.

Асоціація буде координатором, зокрема діяльності щодо переведення економіки області на ринкові відносини, приватизації роздержавленої власності, захисту інтересів регіону в ході реформ тощо. Водночас впливатимемо на формування громадської думки, а через своїх депутатів — на принципи та виконання законів, рішень, які відображали б наші устремління до корінних перетворень.

Є сфери, де ми плідно співробітничаємо з організаціями КПРС. Плануємо й надалі підтримувати контакти, зокрема в питаннях соціального захисту людей, розвитку виробництва товарів народного споживання, вдосконалення процесів демократизації життя тощо. Але, як і раніше, ми розходимося в принципових речах — ставленні до класової боротьби, державного суверенітету республіки, приватної власності, в тому числі й на землю. Близьке спілкування з партійцями утвердило мене в думці, що вони самі не вірять у свою програму. Втім, ми не втрачаємо надію колись порозумітися з опонентами й на цих ключових моментах.

Віталій МАКСЮТЕНКО, власний кореспондент «Голосу України».

Суми.

БАЗАРНИЙ ДЕНЬ

Ціни на ринках республіки цього тижня такі:

(в карбованцях)

	Київ	Рівне	Львів	Суми	Хмельницький	Калуш
кг)	12	5	15	8	—	8—10
)	15	8	18	9	8—15	10
	8	4—5	10—12	5—6	4—5	8
	—	8	8	5	6	4
	7—8	3	10	5	4	4
	30	20	20	15	20	20
	5	5	10	6	—	—
г)	1,5	0,8	1	0,7	0,6	—
	—	1—2	3	1	1	—
за	0,8	1	1	0,4	—	—

(За повідомленнями власних кореспондентів «Голосу України»)

Вавіловські читання

АННЯ ЕКСПЕДИЦІЯ

ученої ради у державному мені Ю. А. ройдуть Вaві- и. У підготов- х, рефератах і відображено вого і трагіч- атного радян- а, розкрива- ата наукова

, зібраних і икладачами і особливою ре- овлено подро- ітичного ом М. І. Ва- у вчених і а влітку 1940 ряджена з ні області Ук- ня їх ресур- рспектив со- номічного роз- іону.

дей, які при- залишились ичині, а Ми- з невеликою ців поїхав на ознайомитись багатим рос- ним світом краю. У Чернівцях Вавілов зустрічався з співробітниками і абітурієнтами місцевого університету, який відроджувався після пограбувань і підпалів, вчинених румунськими окупантами, вивчав околиці міста.

Очевидці згадують, як учений із світовим іменем радів, наче дитя, коли на одній із дністровських круч поблизу села Звенячин Заставнівського району виявив ареал землі, де, за його припущенням, ще не господарювала рука людини. Вавілов зібрав тут великий гербарій, яким збирався поповнити свою унікальну колекцію рідкісних рослин з різних куточків земної кулі.

З особливою ретельністю експедиція готувалась до поїздки в Карпати. Вирушили в дорогу теплого ранку в серпні 1940 року задовго до сходу сонця. Вченим треба було добратись до селища Путила, тут переночувати, а потім виїхати на перевал Перкалаба, де Вавілов надіявся розшукати полбу — одноозерну дикорослу злакову рослину, яка стала родоначальником усіх сортів пшениць, культивованих у світі.

Починаючи від села Виженка, де дорога бере круто вгору, Микола Іванович час від часу просив шофера гальмувати, виходив з машини і легко піднімався на навколишні схили, а потім, сяючи, з наповненим рюкзаком повертався назад.

Біля села Дихтинець колону несподівано обігнав чорний «Газик» і заступив їй шлях. На дорозі з'явилась група дужих молодців з явно військовою виправкою, але в цивільному одязі.

— Миколо Івановичу, вас розшукує товариш Сталін,— звернувся до Вавілова один з прибулих. — Треба негайно повернутись у Чернівці і зв'язатися з Москвою. Сідайте в машину, і ми з вітерцем вас доставимо...

Клацнули дверці автомобіля. Остання в житті М. І. Вавілова наукова експедиція була грубо перервана, а вчений опинився в руках беріївських опричників.

В. ПЕЛЕХ, кор. Укрінформ.

НЕ ВІРТЕ ГЕРОЯМ

Пригоди

Шукайте жінку. Чорняву, моложаву, зі смаком одягнену, має «Жигулі». Це поки що всі відомості, що є в розпорядженні Решетилівського райвідділу міліції, про нового... Героя Соціалістичної Праці.

«22 січня цього року близько 12 години невідома жінка на автомобілі «Жигулі» з двома чоловіками, які залишились у салоні, відрекомендувавшись працівником райсоцзабезу, заволоділа орденом Леніна і медаллю «Серп і Молот» Героя Соціалістичної Праці, які належать громадянці Коваленко К. С., пенсіонерці, жительці села Шевченкове Решетилівського району, пообіцявши при цьому підвищити пенсію». Це — з оперативного повідомлення Полтавського управління внутрішніх справ. Потерпіла розповіла, що незнайома жінка навіть дала задаток до нової пенсії — 186 карбованців, а коли вона розписувалась, нагороди зникли. В той же спосіб, повідомив начальник райвідділу міліції Г. Уманець, того ж дня зник орден Леніна в громадянки С. Дігтяр з села Тури.

Що це: замах на авторитет вождя? Міліція вивчає інші, більш земні мотиви: перепланка на золото, продаж за кордон, де радянська атрибутика в ціні, і, нарешті, метод Фокса — прикритись авторитетом нагороди.

— Отже, — порадив Григорій Миколайович Уманець, — перевіряйте документи і в Героїв — а раптом то шахраї...

Григорій ГРИНЬ, власний кореспондент «Голосу України».

Мал. **Володимира КИСЕЛЬОВА.**

ЗАХИСТИТИ ДІЛОВУ ЛЮДИНУ

ПОКЛИКАНА СПІЛКА ОРЕНДАРІВ І ПІДПРИЄМЦІВ УКРАЇНИ,— ВВАЖАЄ ЇЇ ГЕНЕРАЛЬНИЙ ДИРЕКТОР, КАНДИДАТ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ НАУК Віктор ХМІЛЬОВСЬКИЙ.

— Захистити треба ділову людину, а отже — господаря. Адже почуття господаря, за яке ми так безуспішно боролися в попередні роки, означає насамперед ефективно, з прибутком для себе і для інших робити справу. Чи поділяють члени Спілки таку позицію?

— Безперечно. Десятиліттями ці економічні категорії в нашій свідомості сприймалися в «середньостатистичному» обчисленні — завжди благополучні цифри у звітах, і магазини, що стають дедалі порожнішими, в дійсності. І якщо хто-небудь намагався виявити хоч найменшу ініціативу, що йшла врозріз із системою, він ставав невгодним.

Хіба раніше не звучала, як лайка, репліка «дивись, який діловий!». Коротше кажучи, сьогодні ми бідна країна може тому, що зжили ділових людей.

Перші кроки до відродження підприємливості, крім цивілізованих кооператорів, роблять орендарі. Хоча між тими й іншими принципової відмінності не бачу. Але впевнений, що орендарі прокладають правильний шлях до становлення різних форм власності, в тому числі і приватної, до підриву монополізму у виробництві, до надання ринкової гнучкості всій економіці.

Агітувати за оренду сьогодні немає потреби: близько шести тисяч великих і малих колективів України працюють в умовах оренди. І на кожному з них — стійке зростання виробництва на 15—30 відсотків, тоді як у цілому по республіці — не більше відсотка. Проте, орендний рух розвивається на Україні все-таки дуже повільно.

— Чому ж?

— Ще на установчому з'їзді йшлося про «ходіння по бюрократичних муках», перш ніж колективи діставали право господарювати самостійно. Різні відомчі, підзаконні акти, тлумачення стоять на перешкоді переходу на оренду, закриваючи шлях до роздержавлення власності. Відомчі бастіони не так просто здолати.

Саме тому з перших днів існування Спілка обрала, на мій погляд, єдино правильний шлях боротьби з цими перешкодами — шлях законотворчості. За дуже короткий строк група висококваліфікованих спеціалістів Спілки — економістів, юристів, господарників — підготувала альтернативний законопроект про оренду й роздержавлення. Він єдиний у республіці був опублікований у пресі для широкого обговорення. Завдяки публікації ми одержали велику кількість додаткових пропозицій і в підсумку підготували остаточну редакцію проекту Закону УРСР «Про оренду», вже разом з Комісією з питань економічної реформи та управління народним господарством Верховної Ради Української РСР.

Проект було максимально узгоджено з урядовим варіантом, який, до речі, є конструктивнішим у ринковому застосуванні, ніж Основи законодавства Союзу РСР і союзних республік про оренду.

Крім того, погоджуючи свій варіант законопроекту з урядовим, ми намагалися запобігти загостренню атмосфери в парламенті під час його обговорення. А цього можна досягти, лише ретельно працюючи на підготовчому етапі з урахуванням результатів вивчення громадської думки, що Спілка й зробила.

— Які ж інтереси своїх членів відстоювала Спілка за цей час?

— Головним чином правові. Наприклад, попередній уряд республіки прийняв кілька постанов, які суттєво обмежують, гальмують оренду та роздержавлення в кількох галузях.

Скажімо, ви двірник і хочете стати орендарем — не можна. Друкарня на оренду перейти не може. А обмеження щодо постачальницьких організацій, які не можуть переходити на оренду, — взагалі дивне. В усьому світі це найвільніші підприємці!

Ось Спілці й доводиться вступати в арбітражну боротьбу.

Одну з таких постанов за клопотанням Спілки уряд скасував. Щоправда, тут є для нас і позитивний момент — нагромаджувалася й необхідна інформація для підготовки законопроекту.

Не простішою є ситуація щодо малого бізнесу. Союзний уряд регламентував чисельність працюючих на малому підприємстві до 200 чоловік, а наш республіканський зменшив до 50. Це, звичайно, знизить потенціал малого бізнесу.

— Кому конкретно допомогла Спілка?

— Не тільки своїм членам, а й тим трудовим колективам, які лише стають на шлях підприємництва, в тому числі оренди. Власне, хто ж їм подасть допомогу за такого могутнього опору бюрократичного апарату, якщо не ми. Крім того, це наші потенційні члени.

Досить характерним є один з останніх випадків. Ідеться про позов управління «Будмеханізація» до апарату тресту «Євпаторіябуд». Не бажаючи дати механізаторам дозвіл на оренду, управлінці тресту погрожували Держарбітражу УРСР страйком.

Кожний з таких прикладів переконує в тому, що на шляху орендарів, як правило, стають зайві управлінські структури, які побоюються залишитись, що називається, без діла.

— Очевидно, ці приклади свідчать про гостру необхідність якнайшвидшого прийняття Верховною Радою республіки законів про оренду, підприємництво. Відсутністю таких актів користуються противники нових господарських відносин. Я пригадую, як тяжко розв'язувалося питання з викупом підприємства колективом Київської шкіргалантерейної фабрики. Тоді аргументи деяких працівників Мінфіну республіки були такими: «У нас суверенітет, тому союзні Основи законодавства про оренду на Україні не діють. Чекайте...».

— Прийняття законів, і насамперед про оренду, конче необхідне. Тисячі колективів у республіці працюють на оренді без правової основи. Не зрозуміти цього — означає створити передумови для додаткового соціального напруження в суспільстві.

У той же час народних депутатів часто захльостують політичні пристрасті, а прийняття найважливіших документів, які мають просунути економіку до ринку, переноситься. Республіканську програму переходу до ринкових відносин необхідно чим скоріше забезпечити практичними механізмами втілення.

З досвіду можу сказати— грамотно впроваджена оренда дає швидкий і безперечний ефект. Я не знаю випадків негативного результату. Звідси, мені здається, уряд республіки міг би активніше спиратися на ці можливості, а отже, і краще використовувати консолідуючу роль Спілки у підвищенні економічної активності її членів. Поки ж ми, на жаль, працюємо лише шляхом епізодичних контактів з урядом з ініціативи Спілки.

— Співробітничати тісніше, очевидно, Спілці треба не тільки з урядом, а й з іншими спілками. Скажімо, із Спілкою малих підприємств України, із Спілкою орендарів СРСР...

— Безперечно. Що ж стосується Спілки орендарів СРСР, котра, як відомо, з'явилася раніше республіканської, то з її генеральною дирекцією можуть бути лише партнерські відносини. Наша позиція їм уже відома. Досі вони хотіли одержувати від нас лише інформацію і пропонували платні послуги.

Вважаю, що назріла необхідність створення в республіці асоціації або організації з координуючою функцією. І в цьому, як нейтральний посередник, могла б виступити газета «Голос України».

— Останнє запитання пов'язано із самою генеральною дирекцією. Чи не є це роздутою бюрократичною структурою над орендарями? І чим займається дирекція на етапі становлення Спілки? Може, лише проїдає членські внески?

— До недавнього часу наш штат складався лише з двох чоловік, сьогодні — постійних працівників шість. На зарплату дирекція заробляє кошти сама, за рахунок різних платних послуг. Внески призначені для допомоги орендарям.

Значна частина сил витрачається, по-перше, на законотворчі справи. Але тут ми розраховуємо на економічну комісію Спілки, створену установчим з'їздом на чолі з першим віце-президентом доктором економічних наук М. Єрмошенком.

По-друге, на навчання орендарів і підприємців. Ми підготували кілька пакетів нормативних документів про нові форми господарювання. На базі Київської шкіргалантерейної фабрики організували навчання з проблем викупу підприємств, у грудні минулого року провели республіканський семінар з нових форм господарювання. У лютому після прийняття основних законів проведемо семінар для юристів. Налагоджуємо банківську справу, зовнішньоекономічну й посередницьку діяльність для членів Спілки.

Розмову вів Валерій ШЛОМА, власний кореспондент щотижневика «Экономика и жизнь». Спеціально для «Голосу України».

ДО УВАГИ ЮРИСТІВ, КЕРІВНИКІВ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА ПІДПРИЄМСТВ

Вас цікавлять особливості застосування нових законів України або ж правові аспекти нових форм господарювання та підприємництва в умовах становлення ринку?

На ці та інші правові питання ви дістанете відповідь на семінарі «Особливості правового захисту нових форм господарювання при переході до ринку», який відбудеться у Києві 21—22 лютого 1991 року. Семінар проводить Спілка орендарів і підприємців України.

Учасники семінару забезпечуються нормативно-методичними матеріалами, проживанням, харчуванням. Передбачено також культурну програму.

Для участі в семінарі необхідно до 15 лютого перерахувати 349 карбованців за кожного учасника (без надання житла — 327 карбованців) на розрахунковий рахунок 1609141 у Печерському відділенні Укрсоцбанку Києва МФО 322090 та направити заявку на адресу: 252601, Київ-1, ГСП, бул. Дружби народів, 28, «СОПУ», вказавши дату перерахування.

Телефони Спілки орендарів та підприємців України для довідок: 296-49-96; 294-99-98.

СПІЛКА ОРЕНДАРІВ І ПІДПРИЄМЦІВ УКРАЇНИ ОГОЛОШУЄ КОНКУРС

на краще висвітлення у пресі, на радіо і по телебаченню проблем впровадження оренди на підприємствах, у сільському господарстві, процесу роздержавлення і приватизації, використання переваг прогресивних форм господарювання, відродження економіки республіки.

Для переможців конкурсу встановлено премії:

Перша премія — 1000 карбованців.

Дві других — по 500 карбованців.

Три третіх — по 300 карбованців.

П'ять заохочувальних — по 50 карбованців.

Конкурс триватиме до 31 грудня 1991 року.

Опубліковані матеріали надсилати на адресу: 252103, Київ-103, бульвар Дружби народів, 28.

ЖЮРІ КОНКУРСУ.

А БИЧКИ НЕ ВИННІ

Сповідь орендаря

ДАВНО бачили недоліки колективної праці. Приміром, кожна жінка полола буряки сама, а восени врожай здавали всі разом. І ніхто не зважав на те, як хто обробляв ділянку, як «пройшов» свій рядочок. Це і є, гадаємо, горезвісна зрівнялівка. І вже тоді не могли так працювати. Але виконувала свої завдання, полола норму і здавала свої буряки сама. І чи це від характеру або вдачі, але, було, й дітей піднімали о четвертій годині ранку, щоб допомагали, а потім ішли в школу. Тож і результати у нас були кращі, а, отже, й заробіток. Піднімали на знак подяки прапор Трудової слави, відзначали нашу працю. Ніхто не звинувачував, мовляв, ледачі або нероби. Але так велося до останнього часу. Тепер — по-іншому...

А почалося все, коли взяли на відгодівлю трохи худоби. Хотілося спробувати свої сили. Адже оренда надає нові можливості селянинові. Можна й м'ясо мати, й господарство своє тримати міцне. Та й балачки про різні «продовольчі програми», скажемо відверто, остогидли. Такі на Україні чорноземи, а ми — бідні.

Так от узяли в нашому рідному колгоспі на відгодівлю десятеро свиней, два гектари цукрових буряків. Розрахунок був такий: годуємо поки що худобу на свій кошт, а в кінці року одержимо по карбованцю 70 копійок за кілограм приросту. Задовольняло це й керівництво колгоспу. Бо вже в наступному році голова правління В. Кітюк сам запропонував узяти в оренду свиней. Пообіцяв при цьому, дивлячись, мабуть, на наші успіхи, і корми, й будівельні матеріали. Ми з чоловіком згодились. Поставили літній стан, взяли 50 свиней, працювали з душею.

Може й не писали б ці рядки, якби цього разу нас не обдурили. Нехай дарують керівники колгоспу, але інакше розуміти ставлення до нас, орендарів, не маємо підстав.

Почалося з того, що договір офіційно видали лише в жовтні. Мабуть, хотіли пересвідчитися, чи йде у нас справа, чи ні. Ризикувати не хотіли. А ми? Як працювати, коли не знаєш ні умов угоди, ні тонкощів відносин. До того ж, і з юридичного боку тут не все гаразд. Де гарантії, що без відповідного документа все не поставлять з ніг на голову?

Так воно, до речі, й вийшло. В кінці 1989 року нам уже заплатили за кілограм живої ваги лише по карбованцю 30 копійок. Вирахували за корми, за будівельні матеріали, за свиней... Тож виявилося, що після цих відрахувань ми не заробили й копійки, більше того — навіть у боргах. От і виникає запитання: а за що, вибачте, працювати? Та й не зрозуміло: хіба люди не бачать, що вчинили?

І хоч опустилися було руки, та все ж спробували ще раз. Вирішили взяти 100 свиней і 5 бичків. Для цього треба було розширити приміщення. Пішли домовлятися за будматеріали, але — зась! Немає для нас нічого.

Немає, так немає. Візьмемо знову свиней. Вже маємо досвід. До того ж, написала про нас районна газета. Похвалили за те, що за менших витрат кормів результати відгодівлі вищі, ніж у цілому по колгоспу.

Не сподобалося, видно, це керівництву. Міркують люди так: буде добре у Пакушів, — побіжать з колгоспу. І виходить, що допомагати орендарям не треба.

Така логіка відома. За нею діють не тільки в нашому колгоспі. Селяни добре знають, що означає немилість голови. Не схаменешся вчасно — тоді хоч тікай з рідного села. «Розумники», «куркулі», «капіталісти»... Яких тільки прізвиськ не почуєш! А за що?

Але повернемося до наших справ. Склалися вони так, що ні грошей у нас, ні кормів. Щоб вийти із скрутного становища, вирішили здати свого бичка.

Ой, що тут сталося! Давно шукав голова правління колгоспу нагоду, щоб поставити на місце «передовиків» від оренди, себто нас, і ось вона! Без вагань Василь Васильович розірвав з нами договір, наказав не видавати кормів для тварин. Бо, бачте, проявили «недисциплінованість», не порадились особисто з ним.

Чим це завершилось? За два тижні тварини, голодуючи, схудли. Багато свиней захворіли. Але колгосп невблаганний. Немає кормів для орендарського господарства!

Пішли ми по людях. Почали купувати на стороні, брали й за спекулятивними цінами. Хіба худоба винна?

Але, як кажуть, найшла коса на камінь. За те, що голова правління так з нами обійшовся, здали ми орендованих свиней в інший колгосп. Отож, позбувшись клопоту від оренди, маємо інший — як розрахуватися з колгоспом? За якими цінами? Був би закон про оренду, було б і нам легше. А так виходить, що винні в усьому бички, яких взяли на відгодівлю.

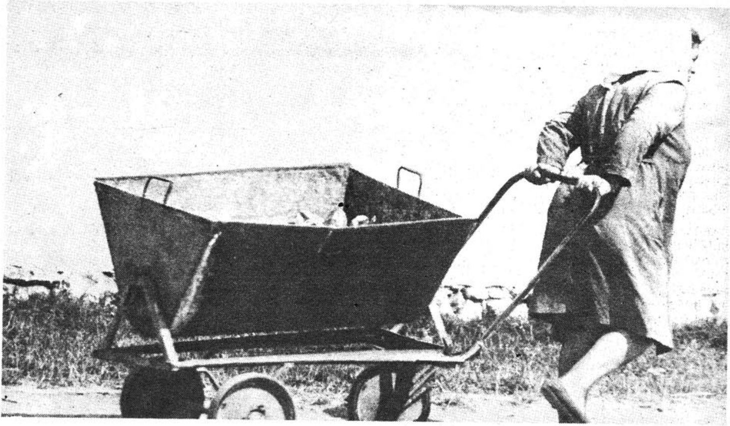
Феліксія та Євстахій ПАКУШІ, колишні орендарі.

Фото Богдана ПРИЙМАКА.

с. Нова Митниця Червоноармійського району Рівенської області.

Мал. Сергія ФЕДЬКА.

ПРОФЕСОР СТАЄ ФЕРМЕРОМ...

Перселлвілл (штат Вірджінія). 17 років тому Чарлз Пленк, професор політичних наук університету штату Нью-Йорк у Буффало, і його дружина Сюзан почали нове життя і стали фермерами. Ідея займатися сільським господарством виникла у них давно, і вони часто говорили, як то було б добре ростити своїх трьох дітей на фермі. І коли один з друзів сказав, що поблизу Вашінгтона продають 400 акрів (1 акр дорівнює 0,4 гектара) і він шукає партнерів, щоб придбати землю, подружжя Пленків думали всього два тижні. Купили землю вчотирьох — чотири сім'ї. Професор зміг подужати всього 50 акрів, потім придбав ще 10. У ті роки земля була дешева: акр коштував 850 доларів. Нині — 10 тисяч.

Отак Пленки стали фермерами у першому поколінні. Близьке розташування великого міста визначило спеціалізацію їхнього господарства: овочівництво. Ясно, що городяни охочіше купуватимуть, скажімо, свіжі помідори, зібрані сьогодні або напередодні, аніж зірвані кілька днів тому недостиглими і привезеними здалеку.

Крім овочів, вирощують Пленки й пшеницю, але на... солому, якою вистилають грядки. Вона не дає змоги рости бур'янам, пропускає вологу, утримує тепло і швидко підсихає. Отже, сланкі рослини — кавуни, дині, огірки, кабачки, гарбузи і навіть помідори лежать на сухій і теплій підстилці. Найпершу розсаду Чарлз і Сюзан саджають під плівку, натягнуту на обручі, так само, як підмосковні дачники. Перший урожай цього року — шпинат і салат — Пленки продають з кінця квітня. Останній — гарбузи — вже у листопаді. А, наприклад, помідори — з середини червня до жовтня. Продають свій товар Пленки з великим задоволенням самі, вирушаючи щоранку на навколишні фермерські базарчики.

Щороку фермери чергують місця посадок овочів, і це допомагає зберегти і навіть збагатити землю. Пленки вкрай рідко використовують інсектициди, а до гербіцидів узагалі не вдаються. Відверто кажучи, органічною їх ферму поки що не назвеш, але вони близькі до цього. Добрива використовують переважно органічні — гній, компост. Мінеральні — у мінімальних кількостях.

Про робочу силу. Вдвох Чарлзу і Сюзан з фермою не впоратися. Тому на весняно-літній період вони наймають людей. Вміщують оголошення у студентських газетах місцевих університетів і коледжів. Бажаючих попрацювати на фермі під час канікул завжди вистачає. Платять студентам по три долари за годину.

На знімку: Чарлз і Сюзан **ПЛЕНКИ**, американські фермери.

Фото В. ПОЛЯКОВСЬКОЇ (ТАРС).

— Еврика! —

СЬОГОДНІ МИ ЗАПРОВАДЖУЄМО НОВУ РУБРИКУ «ЕВРИКА!», У ЯКІЙ РЕГУЛЯРНО БУДУТЬ ДРУКУВАТИСЬ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ДОСЯГНЕННЯ СВІТОВОЇ НАУКИ І ТЕХНІКИ.

ВАКЦИНА ПРОТИ СНІДу!

«Вак-Син» — така назва нового препарату, розробленого американськими ученими, який пройшов успішне випробовування на людях. Ця вакцина, раніше апробована на піддослідних мишах і мавпах, покликана запобігати зараженню смертоносним вірусом. Крім того, цей винахід, побічні дії якого зведено до мінімуму, значно підвищує імунні властивості організму. І хоча, на думку медиків, заявляти, що нарешті знайдено ліки від «чуми XX сторіччя» передчасно, але втішає, що новий препарат абсолютно нешкідливий для людського здоров'я.

КОМП'ЮТЕРИ МАЙБУТНЬОГО

За повідомленням англійського журналу «Нью Сайєнтіст», японські вчені зараз працюють над розробкою принципово нових комп'ютерів XXI сторіччя. У 200 мільярдів ієн «злетить» міністерству зовнішньої торгівлі та промисловості Японії розробка нових ЕОМ нейтронного типу. Десятирічна програма по створенню «штучного інтелекту» має призвести до розробки комп'ютерів п'ятого покоління. Вони не будуть вимагати традиційного програмування і зможуть обробляти неповну і неточну інформацію, якою, приміром, є звичайна людська мова.

ПЕРСИДСЬКА ЗАТОКА:

ЧИ ВИБУХНЕ ЯДЕРНА ЗБРОЯ?

Криза у Перспдській затоці, ще не закінчившись, дозволила винести вже чимало уроків. Насамперед цілком нова, не відома раніше взаємодія двох великих держав у прагненні спільними зусиллями знайти правильне вирішення проблеми, що постала. Але є й інший, на мій погляд, дуже важливий, момент.

Як випливає з публікації щотижневика «Ньюсуїк», командуючий американськими військами у районі Перспдської затоки генерал Шварцкопф запросив у керівництва США санкцію на проведення в початковій стадії конфлікту вибуху ядерного пристрою над територією Іраку на великій висоті. Мета цього кроку — вивести з ладу з допомогою електромагнітного імпульсу всі іракські електронні пристрої. Так що мова йшла про перший удар з допомогою ядерних засобів. Окрім того, як повідомила газета «Вашінгтон пост», деякі американські офіцери в Саудівській Аравії ставлять запитання, чому вони повинні ризикувати своїм життям при проведенні військових дій проти Іраку, коли можна використати ядерну зброю?

Президент Буш, за повідомленням засобів масової інформації, вирішив не застосовувати ядерної зброї навіть у разі використання Іраком отруюючих речовин або бактеріологічних боєзарядів. Безперечно, американський президент прийняв мудре рішення.

І все-таки ця тема, як і раніше, викликає побоювання. За останні роки у зв'язку із швидким поліпшенням відносин між Сходом і Заходом у світової громадськості, без сумніву, притупився страх перед ядерною зброєю.

Але ось виник серйозний регіональний конфлікт і виявилося, що дехто був би непроти надати ядерній зброї функцій засобів безпосереднього ведення війни. Група колишніх високопоставлених американських військових, зокрема генерали Джон Сінглауб і Даніель Грекем, висловила незадоволення у зв'язку з рішенням президента. Вони наполягають, щоб президент Буш не відмовлявся від можливості застосування «тактичного ядерного удару» по Іраку, що, на їхню думку, справило б тиск на Саддама Хусейна. Ніколи, заявляють вони, не можна говорити супротивній стороні, що може статися, якою буде американська реакція на той чи інший розвиток подій.

Добре, що в даний момент політичне керівництво США відхилило подібні претензії. Але хто може поручитися, що наступного разу подібну пропозицію не буде прийнято? Очевидно, криза у Перспдській затоці, крім інших проблем, змушує замислитись і над проблемою якнайшвидшої ліквідації тактичної ядерної зброї. Дуже низьким може виявитись поріг її застосування. Звичайно, ще більший сумнів викликає сама стратегія «ядерного стримування».

Усім сторонам, втягнутим у конфлікт у Перспдській затоці, цілком ясно, що підрив там навіть одного ядерного заряду призведе до широкомасштабного радіоактивного зараження навколишнього середовища, яке пошириться на інші континенти, у тому числі на Європу. Наслідки можуть бути значно небезпечнішими, ніж наслідки аварії на Чорнобильській АЕС.

Більше того, ядерні вибухи в районі Перспдської затоки потягли б за собою великі й тривалі пожежі на нафтових родовищах. В результаті земна атмосфера виявилася б настільки забрудненою продуктами згоряння нафти, що стала б неминучою, на думку експертів, так звана ядерна зима.

Питається, чи може взагалі відігравати благотворну роль сама загроза застосування ядерної зброї? Очевидно, ні. Партнери по взаємовідносинах Схід—Захід це зрозуміли. Але потрібно, щоб раз і назавжди зрозуміли всі, що ігри в ядерну смерть навіть з таким агресором, як Саддам Хусейн, є неприйнятними, оскільки становлять небезпеку і для всього людства.

Володимир ЧЕРНИШОВ, полковник, кандидат технічних наук.

— Закордонні засоби масової інформації передають —

НАДІЯ ЩЕ НЕ ВТРАЧЕНА

Державний секретар США Бейкер і міністр закордонних справ СРСР Безсмертних заявили, що бойові дії в регіоні Перспдської затоки можуть припинитися, якщо Ірак погодиться на беззумовне виведення своїх збройних сил з Кувейту. В спільному комюніке Бейкер і Безсмертних зазначили, що виведення військ повинно супроводжуватись конкретними кроками, які б забезпечили повне виконання резолюції ООН щодо кризи в Перспдській затоці. Обидва міністри також висловили жаль з того приводу, що Ірак відкинув усі мирні пропозиції перед початком війни. Держсекретар Бейкер підкреслив, зокрема, що очолені Сполученими Штатами союзні сили прагнуть визволення Кувейту, а не знищення Іраку.

* * *

СУТИЧКИ НА КОРДОНІ

Повідомляється про посилення боїв між сухопутними частинами Іраку та союзників на саудівсько-кувейтському кордоні. Згідно із заявами представників міністерства оборони Сполучених Штатів, винищувачі коаліції знищили в кувейтській пустелі 24 іракські бронемашини, включно з танками. Ірак повідомив, що його підрозділи здійснили рейди на територію Саудівської Аравії, в результаті чого війська противника зазнали великих втрат. Тим часом військові кола США висловлюють думку, що втеча до Ірану близько 90 іракських літаків полегшить ведення воєнної кампанії проти Іраку. Американський генерал Келлі заявив: переліт цих літаків свідчить про слабкість Іраку. Він також наголосив, що немає жодних доказів щодо існування змови між Багдадом і Тегераном з метою збереження іракської авіації.

— Еврика! —

«МАГЕЛЛАН» ВІДКРИВАЄ ВЕНЕРУ

Майже половина поверхні Венери вже сфотографована американською автоматичною станцією «Магеллан», що веде картографічну фотозйомку з орбіти планети. У інтерв'ю американському телебаченню відповідальний представник НАСА запевнив, що за умови нормального функціонування всіх систем станції і наявності постійного радіозв'язку, картографування більшої частини поверхні Венери буде закінчено до середини травня. Виготовлена на основі одержаних фотознімків карта планети стане ще одним важливим кроком у вивченні нашої сонячної системи.

«ШТУЧНИЙ МОЗОК» І ЕЛЕКТРОДВИГУН...

...Стануть у недалекому майбутньому основними складовими японського автомобіля. Розробка електромобіля і створення ефективного «автопілота», що зможе замінити водія і гарантувати максимальну безпеку руху — у двох основних напрямках працюють сьогодні вчені й автопромисловці країни.

Робота по створенню екологічно чистого електромобіля вже дала перші обнадійливі результати. Японським автомобілебудівним концерном «Ісудзу Дзідося» розроблений досить досконалий вантажний автомобіль, який важить п'ять тонн і може розвивати швидкість до 110 кілометрів на годину з вантажем у дві тонни. Основним недоліком новоствореної машини інженери концерну вважають велику вагу акумуляторних батарей і малу відстань пробігу без підзарядки (до 100 кілометрів), однак мають намір перейти до серійного випуску моделі.

Ну, а щодо створення безпечної машини з автоматизованим управлінням, то тут департамент конструювання наземного транспорту Японії планує утворити спеціальний комітет, до складу якого ввійдуть учені, конструктори, представники автомобілебудівних концернів і міністерства транспорту. Наслідком роботи, яку планується завершити вже у 1995 році, стане принципово новий автомобіль, котрий самостійно витримуватиме дистанцію, об'їжджатиме перешкоди, зупинятиметься на червоний сигнал світлофора та перед відповідними дорожніми знаками, стежитиме за умовами на дорозі, обиратиме оптимальний шлях руху і навіть будитиме водія, якщо той, боронь боже, заснув за кермом.

— Інформ-шоу —

МАФІЮ — ДО УРЯДУ!

Глибокий шок викликали у Колумбії результати соціологічного дослідження, проведеного з проблем наркомафії. Більшість з 600 чоловік, опитаних у 20 містах, заявили, що вони згодні обрати міністром уряду... ділка від наркобізнесу. Ті ж опитані виступили проти практики видачі властям США спійманих на гарячому «наркомафіозі», на яких там заведено кримінальні справи. Парадоксальна «любов» пересічних колумбійців до мафії, на думку соціологів, пояснюється просто: вони вже втомилися від війни між могутньою наркомафією типу «Медельїнського картелю» і, практично, рештою населення країни. Отже, хай, нарешті, буде мир, бодай будь-якою ціною!

ХТО ЧКУРНУВ ПЕРШИМ!

Албанська преса надрукувала промовистий список осіб, добре відомих у країні. Втім, цікавість читачів викликали не стільки знайомі прізвища, скільки контекст, в якому вони згадуються. Адже йдеться про дітей і родичів керівників Албанії, які перебувають за рубежем на навчанні або дипломатичній роботі. «Хто першим залишив Албанію — біженці, які проникли на територію іноземних посольств, або підпільні емігранти? Ні, це діти керівників, які їхали за кордон», — підкреслює газета «Реліндя демократіке». І далі — конкретизує: син одного з членів політбюро ЦК Албанської партії праці вчиться в Італії; дочка колишнього тілохранителя Е. Ходжі разом із чоловіком працює у посольстві Албанії у Парижі; зять головного ідеолога нинішнього режиму (до грудня минулого року) займає високу посаду у митній системі і часто виїздить за кордон та інше. Здається, гласність в Албанії набирає силу.

ГОЛОВНЕ — НЕ ВІШАТИ НОСА

Ще свіжі у пам'яті перипетії з президентськими виборами у Польщі, ще не встигли поважнувати тамтешні газети з повідомленнями про те, що проти одного з кандидатів на найвищу у державі посаду — С. Тимінського — порушено кримінальну справу «за образу суперника», проте події розвиваються дуже швидко. Після того, як згадану справу було припинено, С. Тимінський (до речі, громадянин трьох країн — Польщі, Канади й Перу) відкрив у центрі Вроцлава... книжкову крамницю, яку скромно нарік власним ім'ям. Втім, і торгує пан Тимінський ні чим іншим, як власною книгою «Святі пси», на сторінках якої викладає свою концепцію перебудови польської економіки. Як повідомляють, у бізнесі невдаха-претендент на президентський пост бере певний реванш: до його магазину вже надійшло понад 40 тисяч замовлень на згадану книгу — від фірм, книжкових крамниць з інших міст та приватних осіб з різних куточків Польщі.

СПРАВА СПАСІННЯ ПОТОПАЮЧИХ...

Раніше англійською газетою «Морнінг стар» були буквально завалені кіоски «Союздруку» по всій нашій країні: це була одна з форм радянської підтримки британських «братів по класу». Проте часи міняються, а з ними — і наш погляд на шляхи використання дефіцитної валюти. У результаті, нещодавно Радянський Союз відмовився від передплати на шість тисяч примірників «Морнінг стар», що у свою чергу змусило її керівництво підняти роздрібну ціну кожного номера і скоротити деякі посади у редакції. Здається, для колег із згаданої газети залишається єдиний вихід: робити своє видання таким, щоб воно приваблювало місцевих читачів, а не орієнтувалося на «братній експорт». Як то кажуть, «спасіння потопаючих — справа рук самих потопаючих».

НАРОД МІЙ ЗАВЖДИ БУДЕ

— Ми зі шкільних років, Миколо Івановичу, знаємо, що всі дороги ведуть у Рим. Та, все ж якась одна-єдина провадила вас минулої осені на Апеніни.

— Я приїхав в апостольську столицю як автор альбому знищених у сталінські часи святинь Києва, що побачив світ в Італії. Приїхав на запрошення Українського католицького університету імені папи Клімента і, зокрема, кардинала Любачівського.

— Отже, це була виставка вашої графіки і репрезентація альбому!

— Так, я привіз у Рим свої роботи, щоб ознайомити з ними передусім українську громадськість Італії. Хоч українців на Апенінах, на відміну, скажімо, від Канади чи Австралії, дуже мало. Але вони там є і про них також не маємо права забувати.

— А де розмістили виставку!

— У будинку «Русікум» — це своєрідний центр пропаганди російської православної книги. До речі, він знаходиться на території Ватікану й під опікою Ватікану.

— Роботи з яких ваших тематичних циклів склали основу «римської» експозиції!

— Здебільшого то були гравюри з мого відомого циклу «Київ. Сторінки історії», де я відтворив храми, знищені під демагогічними гаслами «боротьби з релігією». Були представлені й пейзажі.

— Миколо Івановичу, ви проілюстрували десятки книг, зокрема, поетичну антологію «Мій Київ», «Яблука доспілі, яблука червоні» Максима Рильського, «Я люблю зимовий ранок» Якова Щоголіва, «Фронтові поезії» Олеся Гончара... Скажіть, будь ласка, ви беретесь за художнє оформлення книг тільки тих авторів, чия творчість вам найбільше імпонує, чи за якимись іншими критеріями здійснюєте відбір!

— Коли я входив у книжкову графіку — а це було наприкінці сімдесятих років, то брався за ілюстрацію багатьох книг, що виходили у видавництвах «Молодь» і «Радянський письменник». Як правило, це були поетичні книжки. Чому саме поезія? Бо вона найбільше йшла мені на душу. Я відчував ритм строфи, мелодію образу. Правда, останнім часом менше працюю над книжковою графікою. Та коли запропонували проілюструвати поетичну книжку Василя Симоненка «Народ мій є», що цими днями побачила світ у видавництві «Веселка», я відразу погодився.

— А чим для вас особисто є Симоненкова поезія!

— То без перебільшення духовне причастя, без якого не може обійтися жоден українець. А сама особистість поета — один з найвиразніших символів України, її незрадливий поетичний апостол. «Народ мій є, народ мій завжди буде. Ніхто не перекреслить мій народ» — то свята заповідь поета, яку не маємо права забувати, і мусимо працювати в поті чола задля нашого народу.

— Отже, ілюстрації до творів Шевченка, Рильського, Сосюри, Симоненка... А хто наступний! Чия творчість сьогодні нуртує у вашій творчій уяві, не дає їй спокою!

— Василя Стуса. Я думаю, що всі ми у великому боргу перед цим великим поетом. І мусимо бодай частково сплатити цей борг.

Колись безсмертний Микола Гоголь сказав, що людина, яка побувала в Римі, не може вважати себе нещасною. Микола Стратілат не тільки відвідав апостольську столицю світу, а й приїхав туди зі своєю персональною виставкою. І одержав благословення папи Римського Іоанна Павла II.

Віримо, що то добрий знак на видноколі його нових творчих надій.

Володимир ВАТРИЧ.

Ілюстрації Миколи СТРАТІЛАТА до книги поезій Василя СИМОНЕНКА «Народ мій є».

ВІДВЕРТО кажучи, був подивований, коли побачив напівпорожній зал, де проходила зустріч з київськими письменниками, які мають депутатські мандати. Бо сам пам'ятаю, з якими труднощами півроку тому потрапив на творчий вечір Володимира Яворівського. Те ж саме було, коли в Палаці культури Київського політехнічного інституту проходила імпреза творчості Дмитра Павличка та Івана Драча. І ось знову ці особистості перед нами, а з ними — ще Юрій Щербак, Петро Осадчук, Павло Мовчан. А зал, по суті, напівпорожній. Навіть багато письменників не прийшли послухати своїх колег. Що це: наслідок тих політичних розмежувань, які відбуваються в письменницькому середовищі, небажання навіть вислухати свого опонента! Чи, можливо, має рацію Юрій Щербак, який стверджує: «...Народ уже не вірить нікому: ні системі, ні демократичним силам... Люди втомилися стояти в чергах і можуть підтримати найреакційніші заходи»!

По суті, всі, хто виступав, висловлювали своє ставлення до проекту Союзного договору й ділилися міркуваннями щодо ситуації, в якій нині опинилося наше суспільство. Безперечно, з деякими думками народних обранців можна не погоджуватись, можна з ними сперечатись. Але ота тривога, яка виразно відчувалася в усіх виступах, має під собою реальний грунт. Бо вона витала не тільки в напівпорожньому залі, нею охоплено все наше суспільство.

МИ ДАВНО ВЖЕ ЖИВЕМО — АЛЕ ОСОБЛИВО ЦЕ ПРОЯВИЛОСЯ МИНУЛОГО РОКУ — В УМОВАХ ДУЖЕ ПРОДУМАНОГО ЛИЦЕМІРСТВА. І КОЛИ ВЧИТУЄШСЯ В ПРОЕКТ СОЮЗНОГО ДОГОВОРУ, ЦЕ ДУЖЕ ДОБРЕ ВИДНО.

ЄДИНА, НЕДІЛИМА МАТРЬОШКА

Володимир ЯВОРІВСЬКИЙ:

— Щойно закінчився з'їзд народних депутатів СРСР, з якого я приїхав буквально розчавлений, приїхав, не добувши до кінця. Я хотів зробити цю заяву від мікрофона, але оскільки Лук'янов вперто не давав мені слова, я послав йому записку, в якій сказав: «Все те, що ви підготували, все те, що потрібно для вас і Михайла Сергійовича, буде прийнято й без мене. 1553 голоси у вас є, час дуже дорогий, і я поїхав у Київ будувати соціалізм». Зі мною поїхав Сергій Конєв, а потім — ще кілька депутатів. Я, можливо, помиляюся, але мені наше перебування в Москві в ролі статистів здалося абсолютно недоречним.

На з'їзді назбиралося лише трохи більше півтисячі депутатів, які проголосували за визнання суверенітетів союзних республік. Тому абсолютно зрозуміло, що люди, які сидять у цьому парламенті, набагато відстали за своїм і розвитком, і поглядами, як хочете це називайте, від того, що сьогодні відбувається в народі. Це трагічна ситуація. І коли Володимир Черняк, виступаючи, говорив, що Всесоюзний з'їзд народних депутатів себе вичерпав, то, якщо добре подумати, з ним не можна не погодитись.

Сьогодні, як мені здається, всі розуміють: у цьому велетенському центрі нам нічого робити. Нічого!

І я на прикладі Чорнобиля можу це пояснити. Ми ніколи нічого не вирішимо, навіть на йоту не зрушимо велетенських проблем, якщо гроші, призначені для Чорнобиля, будуть «проціджуватися» через Москву. Буквально за всім, що нам іде, треба комусь цербером сидіти в Москві, щоб нам і цього не переполовинили. А ті гроші, які сьогодні йдуть на «зону», ті мільярди, про які ми знаємо, я з усією впевненістю можу сказати: вони майже всі «спалюються» Центром тут, у «зоні». Туди якраз комісія поїхала перевіряти фінансову діяльність, бо туди ніхто з ревізорів не їздив. То буквально за перших кілька днів вони знайшли десь 48 мільйонів карбованців, по суті, вкрадених Центром. Бо ці гроші перераховуються начебто на Україну, а після цього — в науково-дослідні інститути, які для України нічого не роблять.

І сьогодні ми повинні переконувати людей у тому, що суверенітет України — це не наш національний егоїзм. Це засіб для того, щоб жити нормально, щоб жити по-людськи. Ми самі наведемо лад у своєму домі.

Дмитро ПАВЛИЧКО:

— Деякі теоретики вважають, що будь-яка незалежність для України — це заледве не загибель для людей некорінної національності. Це лицемірство й велика неправда.

Бажання створити незалежну Україну — це не є бажання вести антиросійську агітацію чи вбивати росіян. Навпаки — всі росіяни, всі неукраїнці, які живуть на Україні, є нашими громадянами. І в ім'я їхньої свободи ми повинні сьогодні зробити якнайбільше для того, щоб вони почувалися на нашій землі, як рівноправні громадяни. І це ми робили, робимо й будемо робити.

Ми повинні з'ясувати, чи збережемо нашу письменницьку Спілку і чи будемо в ній у єдності працювати для блага нашого народу, для нашої незалежної української державності? Як і для блага воістину справжньої дружби людей, які живуть на Україні та за її межами. Чи будемо працювати на збереження унітарної держави, яка нас розчавить? Але не розчавить нашого бажання, нашої ідеї і нашого духу. Незалежна Україна, як і незалежні інші держави, все одно постане, бо це веління самого закону світу.

Юрій ЩЕРБАК:

— Це був найчорніший, найреакційніший з'їзд. З'їзд, який практично не задовольнив народи республік, який не став поштовхом до вирішення тих страшних проблем, які тепер стоять перед усією країною. Якщо підібрати ключове слово, яке найбільше передає ситуацію на самому з'їзді й ситуацію сьогоднішню, то це слово «напередодні». Ми стоїмо напередодні дуже серйозного перевороту. Не виключено, що це буде правий контрреволюційний переворот. І про це прямо сказав Едуард Амвросійович Шеварднадзе.

Що відбулося за останніх кілька років у країні? Так, демократія була, гласність була. Та жодних рішучих, переконливих змін — і політичних, і особливо економічних, які визначають рівень життя — не відбулося. І ви подумайте, хто сьогодні займає ключові посади й позиції? Ті ж сили, які займали їх п'ять років тому. Надії народу на швидке поліпшення економічного становища зійшли нанівець, просто їх нині немає. І це є причиною зростання правих диктаторських настроїв.

Нам треба тверезо й об'єктивно сказати, що демократичні сили також, на жаль, не виконали тих завдань, які стояли перед ними, і того, на що сподівався народ. Мабуть, нам треба було раніше про це сказати, сказати правдиво, що всі ці демократичні дзеркала у вигляді з'їзду — того всесоюзного мітингу, який нічого не може вирішувати, у вигляді, так званих, демократичних Верховних Рад — не призвели до рішучих змін у системі, особливо в системі економічній. Тому ми повинні сказати про загальну кризу радянської системи як такої. Бо та система, яка керувалася монополістичною напіввійськовою централістською організацією — а тепер немає такої організації — та система Рад виявилась абсолютно безпорадною.

Ми стоїмо перед небезпекою перейти від тоталітарного соціалізму до тоталітарного капіталізму. І це відбувається. Тому, що номенклатурна верхівка переходить на рейки економічні, створює спільні підприємства, акціонерні товариства. Цей процес іде в усьому Радянському Союзі. І не виключено, що той новий економічний лад, запроваджений у країні, буде так само далеким від нормального ліберального капіталістичного суспільства (хоч це дуже умовна назва), як і ми були далекими від того, що називали «розвинутим соціалістичним суспільством».

Петро ОСАДЧУК:

— У якій ситуації ми сьогодні опинились? Навряд чи так воно було насправді запрограмовано, але нібито десь там, найвище, якийсь партійно-державний розум прорік: «Давайте дозволимо їм говорити. Нехай договоряться до абсурду. Давайте дозволимо їм вийти на першу лінію влади й поступово перекладемо на них відповідальність. А самі йдімо в тінь до слушного моменту». Щоб, коли визріє ситуація, перейти в атаку, або, як каже наш загальний улюбленець, — вийти з окопів.

І це сталося. Адже та адміністративна система, яка свого часу так наполегливо вимагала від нас, письменників, щоб ми її оспівували, не збиралася перебудовуватись. Вона перешиковувала ряди. І за ці перебудовчі роки нічого більш-менш не змінилося. Ми тепер взагалі опинилися перед величезною катастрофою.

Проект Союзного договору навіть за своєю структурою має в тексті десь не менше половини різних статей і формулювань, що стосуються зміцнення президентської влади. І якщо, не дай Боже, цей проект буде реалізовано — а воно до того йде! — то наша історія майбутніми істориками буде періодизуватися (певна річ, я кажу умовно) таким чином: період російського самодержавства, період партійного самодержавства, період президентського самодержавства.

Ми давно вже живемо — але особливо це проявилося минулого року — в умовах дуже продуманого лицемірства. І коли вчитуєшся в проект Союзного договору, це дуже добре видно. З одного боку, проголошується, що є такі суверенні республіки — держави, які «добровільно входять» і т. д. З другого боку, говориться, що існує суверенна федеративна держава. Я, звичайно, не великий спеціаліст з таких політичних проблем, але начитаний дещо і наслуханий, особливо за останні місяці. То я назвав би цей проект великим винаходом російської матрьошки, де маленька лялька входить у більшу, більша — у ще більшу і т. д. Але скільки цих ляльок не було б, зверху залишається лише одна суперлялька — «єдина, неділима матрьошка».

ОСЬ ТАКІ міркування. Мабуть, не варто коментувати їх — з них чітко видно позицію депутатів. Та ось про що насамкінець хочеться сказати.

Сьогодні знову на далекому обрії зажевріла наша суверенність, українська державність. Не даймо розтоптати, знищити її молоде, тендітне пагіння. Нашими національними чварами й амбіціями, нашим національним відступництвом і нетерпимістю, що сіє ворожнечу. Тим паче, що ревні прихильники «единой и неделимой» знову намагаються нас пересварити між собою, знову ділять нас на «вірних» і «невірних», на «західняків» і «східняків», на «комуняків» й «екстремістів»... То давнє політичне єзуїтство, яке неодноразово падало страшною петлею самознищення на шию нашого народу. Чим усе це закінчувалося, ми добре знаємо хоча б зі своєї історії, вистражданої в цьому столітті. Братовбивчою війною, нечуваним голодомором, Соловками, дем'яновими лазами по всій Україні... Невже історія нас нічому так і не навчила?

Так, ми живемо на берегах різних річок, молимося різним богам, навіть спілкуємось не однією мовою... Але Україна в нас одна. Як мати дітей, яких життя звело під одним дахом, в одній родині.

І як складеться подальша доля України, з яким обличчям, з якими можливостями вийде вона на люди, у світ, — то все передусім відіб'ється й на нас з вами. І на дітях та внуках наших.

Пам'ятаймо про це. І особливо зараз, коли ідея української державності — звісно, за нашого активного сприяння — може стати реальністю.

Пам'ятаймо.

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ.

...Я НАЗВАВ БИ ЦЕЙ ПРОЕКТ ВЕЛИКИМ ВИНАХОДОМ РОСІЙСЬКОЇ МАТРЬОШКИ, ДЕ МАЛЕНЬКА ЛЯЛЬКА ВХОДИТЬ У БІЛЬШУ, БІЛЬША — У ЩЕ БІЛЬШУ І Т. Д. АЛЕ СКІЛЬКИ ЦИХ ЛЯЛЬОК НЕ БУЛО Б, ЗВЕРХУ ЗАЛИШАЄТЬСЯ ЛИШЕ ОДНА СУПЕРЛЯЛЬКА — «ЄДИНА, НЕДІЛИМА МАТРЬОШКА».

Дозвольте про особисте

ОРДЕР НА... МИЛОСЕРДЯ

ПЕРША на черзі! І якраз будинок здають... Той самий, тридцятикварт т и р- ний, для медиків, що його три роки чекали. Подумки Лідія Мефодіївна вже обживала нову оселю, і життя набувало нових барв...

Та вони вмить зблідли, коли стало відомо: квартири в новому будинку надаватимуть лише лікарям. Вона ж — фельдшер. Так, із двадцятирічним стажем бездоганної роботи, за яку неодноразово заохочувалась керівництвом, але ж — фельдшер, тож нехай вибачить... Лідія Мефодіївна ніколи не комплексувала з того приводу, що не має лікарського диплома. Звідки було взятися комплексам, якщо майже вся сільська медицина тримається на фельдшерах, і люди до них — з усією повагою? Та ось виявляється: її диплом — другосортний. Він дозволяє мотатися по району на «швидкій», дозволяє брати участь у ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС (а саме участь в цих роботах дала їй право на першочергове забезпечення житлом), а щоб квартиру одержати — інший потрібен, рангом вище.

Так прикро стало... І Лідія Мефодіївна наважилася вперше в житті звернутися до редакції, аби там пояснили: який закон дозволяє місцевим керівникам чинити несправедливість, надаючи житло залежно не від умов життя і не від трудового стажу, а від того, до якого шару працівників системи охорони здоров'я та чи інша людина належить? В умовах Києва я зустрічала прецеденти. Але ж одна справа— велике місто, де є можливість вибору місця роботи, інша — районний центр, де люди все життя в одній упряжці, тож все життя й пам'ятають допущену несправедливість. Тут Закон під особливим наглядом. Проте заступник голови Теофіпольського райвиконкому Анатолій Іванович Доманський, якого я попросила прокоментувати ситуацію, що склалась, сказав:

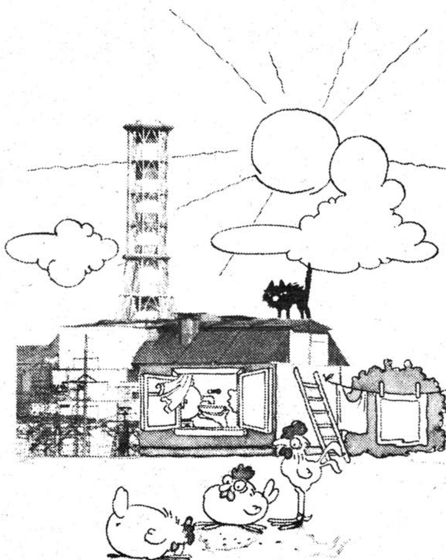
— Закон тут ні при чому. Будинок, про який йдеться, можна вважати «незаконнонародженим».

Як так? А так: щороку в районі не дораховуються двох-трьох лікарів. Ось голови колгоспів (а їх 20 у районі) й вирішили «скинутись» на житло спеціально для лікарів.

— Вони ні за що не погодяться поступитися бодай одною квартирою, — запевнив Доманський. — Що ж до Гуменюк, вона одержить житло з іншого фонду. Виїжджаючи до нових осель, лікарі звільняють квартири, серед них і підшукають щось для Лідії Мефодіївни. Але ж вона хоче саме в новий будинок!..

Як мінімум двічі мій співрозмовник удався до «неточностей». Перша: у згадуваному будинку самі лікарі не зможуть жити вже тому, що одну квартиру на правах пайового учасника будівництва забрала прокуратура. Пайовиків же було декілька, тож маємо й декілька винятків з правила. Друга неточність: на час нашої з Анатолієм Івановичем розмови Гуменюк не чула жодної альтернативної пропозиції (в усякому разі вона це стверджує). Тільки коли на прохання редакції до Теофіполя виїхав представник Хмельницького обласного комітету профспілки медпрацівників, Лідії Мефодіївні справді запропонували квартиру, від якої вона справді відмовилась, але не на тій підставі, яку назвав Доманський. Кімнати в квартирі розміром із шпаківню. Цікаво: зрадів би такій оселі сам Анатолій Іванович? Ось і Гуменюк не зраділа. Вимагає реалізації свого законного права на людські умови життя.

Декого це дратує. Та чи можна дратуватися з приводу того, що людина не мириться з аморальністю? Будинок для лікарів — з ряду потворних явищ, породжених потворною політикою держави відносно медиків і медицини. Всі ці будинки «спеціального призначення» є не що інше, як латання кадрових дірок (вчора будували для атомників, сьогодні будуємо для газовиків...). Та якщо вже латати, то хоча б не сіючи розбрату між людьми одного професійного кола. Збудували б житло для медичних працівників — так ні, для лікарів! Залишається їм для лікарів же відкрити профілакторії, а для їхніх дітей — оздоровчі табори. А сестри й санітарки нехай як знають... Але ж біля ліжка хворого їм бути разом. Тож в інтересах хворого — зробити їх душевно близькими, щоб кожний виконував свої обов'язки, але — з почуттям професійної гідності. Звідки ж воно, те почуття, візьметься, скажімо, в сестри, якщо її не вважають гідною жити в одному будинку з лікарем?

Розумію: людям, які на місцях намагаються хоч якось розв'язувати житлові питання, не до психології — їм би десь гроші дістати, матеріали, робочу силу... Та чи не годі кожному окремо шукати вихід зі своєї маленької безвиході? Чи не час всім разом вибиратися з тієї великої, в яку завів медицину (та хіба тільки її?) його величність Залишковий Принцип фінансування.

Саме цим займається нині Центральний Комітет профспілки медичних працівників України. Одержавши доручення І установчого з'їзду профспілки представити пакет вимог до Верховної Ради та Ради Міністрів УРСР щодо розв'язання соціально-економічних питань, він звернувся до Уряду з конкретними пропозиціями і стосовно забезпечення житлом медичних та фармацевтичних працівників (а їх сьогодні на квартирному обліку близько 25 тисяч). Ось одна з них. «Починаючи з 1991 року включити в план економічного та соціального розвитку галузі не менше, як 10 відсотків капіталовкладень на будівництво житла, санаторіїв - профілакторіїв, дитячих оздоровчих таборів, баз відпочинку та інших соціальних об'єктів для працівників охорони здоров'я». Щодо соціально-культурних об'єктів, Міністерство охорони здоров'я підтримало профспілку, а стосовно житла утрималось — «у зв'язку з незадовільним матеріально-технічним станом медичних установ Міністерства охорони здоров'я УРСР». Знайома формула: соромно піклуватися про власний комфорт, коли в лікарнях стелі обвалюються. Якщо така постановка питання правомірна, чому б і міністрові не відмовитися від квартири? Не відмовляється. Тож нехай не відмовляє в праві на нормальні умови й рядовим охорони здоров'я.

Звідки ж те милосердя, якщо люди, від яких ми його чекаємо (і навіть вимагаємо!) щодо себе його не відчувають? Збираємося будувати нову медицину, а ставимо знову на ентузіазм. Не вивезе він цього разу! Людина в білому халаті насамперед людина. Як одержує, так і віддає. Як одержує — бачимо. Має лікарський диплом — має ордер на милосердя, та й то не завжди. А ні — нехай почекає за дверима. За такого ставлення до медиків можна лише мріяти про нову медицину. Помріємо?

Марина ДЯТЛОВА,
оглядач з питань охорони здоров'я.

25 тисяч медичних працівників республіки перебуває на квартирному обліку. Міністерство охорони здоров'я вважає, що ситуацію не можна змінити, поки в поганому стані знаходиться матеріально-технічна база медичних установ. На цій підставі не підтримано пропозиції, з якими Центральний Комітет профспілки звернувся до Верховної Ради і Ради Міністрів УРСР.

Будинки «спеціального призначення» давно стали яблуками розбрату між працівниками різних галузей. Сьогодні маємо факти надання квартир в таких будинках лише певним категоріям працівників однієї галузі — це розмежовує людей одного професійного кола. Набуває сили старий принцип: розділяй і владарюй?

Двадцять років стажу роботи на «Швидкій допомозі» має фельдшер Л. Гуменюк, брала участь у ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС. Виявилось: цього не достатньо, щоб одержати квартиру в новому будинку. Треба ще мати лікарський диплом. То за диплом чи за самовіддану працю в Теофіполі поважають людей?

Просили перевірити

І НЕ ЗАБУДЬТЕ ВАЛІДОЛ

Рушаючи у подорож, мало хто запасається ліками, хіба що хроніки, які вже знають свої потреби. Ось і Т. Гриненко не брала з собою йоду. Коли, впавши на пероні, пошкодила ногу, виявилось: нема чим продезинфікувати, аптечка в поїзді порожня. Діставшись додому, обурена пасажирка зателефонувала в редакцію: мовляв, якщо поїзди не забезпечені медикаментами для надання першої допомоги, що чекає пасажирів у разі аварії? Таке запитання не могло залишатись без відповіді, тож наш кореспондент негайно вирушив до вокзалу.

«До уваги пасажирів! Поїзд Кривий Ріг — Москва відправляється... Поїзд Львів — Київ прибуває... Поїзд Москва — Будапешт запізнюється...» — знайомий голос ніби розводить пасажирські потоки по перонах, і вони слухняно течуть за вказаними напрямками. У сотень людей єдина турбота — якнайшвидше дістатись до вагону, чимзручніше влаштуватись. Відповідні клопоти у провідників. А бригадири поїздів — ті просто не знають, в який бік кидатись: комусь треба їхати, а квитка немає, у когось все гаразд з квитком, але не влаштовує місце... Прохання показати аптечку в цій ситуації майже у всіх викликає шок: яка зеленка і при чому валідол, якщо поїзд ось-ось рушить?!

Але минає хвилина — і аптечки одна за одною розкривають свої таємниці. Може, мені поталанило, але зеленка була. Показували і валеріанові краплі, фталазол і ліки «ще від чогось». Від чого саме — провідники не знали, тож неважко припустити, що навіть маючи ті чи інші медикаменти, вони не зможуть запропонувати їх пасажирам, аж поки ті самі не зорієнтуються, що їм потрібно. Не можна не привернути уваги ще до такої деталі: скинуто всі ліки в одну коробку як попало, тож аптечка нагадує домашню шухляду, куди скидається всякий дріб'язок. Не вишукувала я в тих коробках валідолу чи анальгіну — не знайшла. Не було анальгіну навіть в аптечці фірмового поїзда Київ — Москва. Це при тому, що найчастіше люди в поїзді звертаються саме тоді, коли болять голова, зуби чи щемить серце.

Щодо асортименту медикаментів — зрозуміло. А як із кількістю? Неозброєним оком видно, що у випадку нещастя пасажирам нема на що надіятись. Хоча... Бригадири в один голос стверджували, що на той самий випадок існує спеціальний запас медикаментів та матеріалів. Може й так. Але оскільки мені його не показали (не можна, сказали, без крайньої потреби розкривати), то питання про укомплектованість аварійного запасу залишаю на совісті працівників санітарно-контрольних пунктів, які мають перевіряти забезпеченість поїздів медикаментами. Залишати — залишаю, та незатишно на серці. Одна за одною виникають на дорогах залізниці ситуації, коли пасажирам потрібно надати швидку медичну допомогу. Тільки протягом року ми дізнались про декілька катастроф. Про кількість аварій навіть не знаємо, але в них теж страждають люди. Коли ж навчимося робити висновки з печального досвіду?

Марина УСОВА.

Христос, Магомет, Буд

Релігія і сучасність

ЧИ ПІДРИВАЄ ПЕРЕМОГА СОЦІАЛІЗМУ СОЦІАЛЬНЕ КОРІННЯ РЕЛІГІЇ І ТИМ САМИМ СТВОРЮЄ УМОВИ ДЛЯ СВІДОМОГО ПРОЦЕСУ ВИЗВОЛЕННЯ НАСЕЛЕННЯ ВІД РЕЛІГІЙНИХ ПЕРЕЖИТКІВ?

Коріння дійсно виявилось підірваним, хоч перемоги соціалізму ми так і не дочекалися. Але разом з «пережитками» підірвали й підвалини людської моралі — совість, любов до ближнього, милосердя.

Покоління радянських людей зростали духовними дикунами. Зневіра, невігластво, байдужість — таку ціну платить нині наш народ за дехристиянізацію. І лише зараз приходять прозріння та усвідомлення, що не може бути цивілізованою нація, яка нехтує словом істини, руйнує храми, вливає отруту зневіри в душі своїх дітей. Релігія — невід'ємна частина духовності будь-якої нації. Вірити чи не вірити в Бога — то справа сумління кожної окремої особистості. Але знати хоч би найпростіше про християнство та інші релігії необхідно кожній сучасній людині.

Християнство. Головні ідеї — спокутлива місія Христа, страшний суд і встановлення царства небесного. В основі богослужіння — Біблія або Святе Письмо. Загальною ознакою, що об'єднує всі християнські конфесії (а їх дуже багато) є віра в Ісуса Христа, сина Божого. Основні християнські церкви — католицька, православна та протестантська.

Іслам — релігія єдиного Бога, Аллаха. Віруючі в нього називаються мусульманами. Ісус Христос визнається ісламом пророком поряд з Адамом, Ноєм, Авраамом, Моісеєм і т. д. Більшу частину Нового Заповіту, де розповідається про життя Ісуса, мусульмани відхиляють, як неправдиву та історично неточну (наприклад, вони вірять, що на хресті помер Іуда, а не Ісус). Магомет, засновник ісламу, вважається головним пророком Аллаха. Священна книга мусульман — Коран.

Буддизм — релігія, що починалась як філософська система, яку обстоюва Сіддхарта Гаутама (Будда). Перетворилась на релігію приблизно 200 років по його смерті, коли секта послідовників обожнила Сіддхарту Гаутаму. Будда (це ім'я означає «просвітлений») сприймається як Бог-спаситель, хоч він вважав себе проповідником. Молитва звернена до Будди.

Юдаїзм. Одна з найстаріших релігій світу. Впродовж століть зазнала змін. Не визнає Ісуса Христа як Месію. Юдеї вірять в Бога Яхве і вважають священними книгами Тору, Пророків, Писання. Чоловіки юдейської общини, як правило, письменні.

Бахаїзм. Бахайська віра вчить, що в світовій історії багато релігій вели до Бога. Бог використовував багатьох пророків як носіїв свого божественного слова. Ісус Христос, Будда, Мойсей, Крішна, Зороастр, Магомет були, як вважають бахаї, головними пророками свого часу. Вони також вірять, що Бахаулла — божий пророк сьогодні.

Індуїзм. Розвинувся з усної традиції індійських кочівників та сакральних творів (вед.). В ньому не було конкретного засновника. Брахма розглядається як всеохватна світова душа, що має втілення в мільйонах богів, багато з яких існують і на землі. Індуїзм — пантеїстична релігія, оскільки сприймає все, що нас оточує (дерева, тварини і т. д.), частиною Брахми. Вважається також, що всі люди — духи, котрі якимсь чином відділились від Брахми. Мета життя — бути знову поглинутим Брахмою.

Синтоїзм — японська релігія, котра сповідує віру в багатобожжя. Вона політично зв'язана з японським способом життя і здатна пристосовуватись до буддистських вірувань (так, буддистські жерці часто правлять церемоніальні обряди для синтоїстів). Синтоїзм не має єдиної сукупності релігійних вірувань, існує безліч синтоїстських сект.

Харе Крішна. Коріння цього руху в індуїзмі. Його Біблія — «Бхагавад-Гіта», зібрання індійської ведичної літератури (сакральних творів). Крішна — верховне уособлення божества. Він причина всіх причин. Як і в індуїзмі, передбачається віра в багатьох богів. Брахма, світова душа, знаходить себе в мільйонах богів, причому найвищий серед них — Крішна. Його називають «Господь» і до нього звернена молитва.

Джайнізм. Заснований Махавірою, джайнізм є східною релігією, яка розвинулась з індуїзму. В ній немає віри у вищу істоту. Джайністи вважають Махавіру спасителем, котрий сповідує аскетичний, ненасильницький спосіб життя. Вони відмовляють собі в будь-яких насолодах і у в... в'язує їх до м...

Унітаризм. С... уваги людство... ти, а не Бога... має офіційних... Бога, Ісуса, спа... будь-які ще б... трини. Унітарис... абсолютну сво... віри. Бога роз... го духу Всесві...

Сикхізм. Зас... наприкінці XV... луження індуї... сприймають я... має образу, є... абсолютним. ... індуїзму ця р... їстичною і не... всієї сук... ст... туалів.

Мормонізм. ... нів була засн... Смітом. Незаб... смерті розкол... перечки про ... Основна маса... котрі, власне,... визнали своїм... Брайана Янга.... у багатьох бо... дують, що іс... один з них, ... ною і є Бог... Вони пропові... Ісус був бра... мав декілька...

Валентин Л...
огл...
ни».

Василя А...

До джерел

СВІТЛО СЛОВА

Дідим Хома — один із дванадцяти Ісусових учнів, які пізніше стали апостолами, або благовісниками Христового вчення. Його Євангелія не ввійшла до канонічної Біблії з певних причин. Яка з них вірогідна, складно сказати однозначно.

Коли порівняти апостольські тексти, котрі маємо у Новому Заповіті, зі стилем і стилістикою та навіть і інтонацією в Євангелії від Хоми, то відразу впаде в око дещо ускладнений характер цього витвору апостола, який не вірив у воскресіння Христа, аж доки не вклав свої пальці в Ісусові рани, коли Христос після тієї найвизначнішої події прийшов до своїх учнів. Оце якраз ізвідтоді маємо приповідку про «Хому невіруючого». Саму ж Євангелію знайдено в сорокових роках нашого століття у древній землі Єгипту, і ця знахідка приголомшила увесь науковий та богословський світ.

Дослідники Біблії без сумнівів визначили, що це повеління й Слово Боже, занотоване на тонкому папірусі: воістину рукописи не горять. Перекладаючи Євангелію на українську мову, я дійшов висновку, що це дороговказ і всім нам на Христову стежку любові, віри, надії на спасіння через Ісуса Христа, який дорого заплатив за гріхи людства на хресті — своєю святою кров'ю.

Ти придбав безсмертне, читачу! Поглянь, як прекрасно про це сказано і в апостола Хоми, котрий започатковує Євангелію словами Ісуса: «Той, хто віднаходить тлумачення сих Слів, не пізнає смерті». Чому так переконливо написав цей святий чоловік! Бо тлумачення сих слів шукачеві підкаже воля Творця, якщо Ви зажадаєте зустрічі з ним у своєму серці.

Олександр ГИЖА,
письменник.

ЄВАНГЕЛІЯ ВІД ХОМ

(Апостола Ісуса Христа)

Оці утаємничені слова, котрі сказав Ісус живий, і які записав Дідим Хома. І він сказав: «Той, хто віднаходить тлумачення сих слів, не пізнає смерті».

1. Ісус сказав:

— Нехай той, хто шукає, не перестає шукати, аж допоки не знайде; і коли знайде, він буде вражений, а коли він вражений, він буде царювати над усім.

2. Ісус сказав:

— Якщо ті, котрі ведуть вас, говорять вам: «Дивіться, Царство в небі» — тоді птахи небесні випередять вас. Якщо вони говорять вам, що воно в морі, тоді риба випередить вас. Але Царство всередині вас і зовні вас.

3. Коли ви пізнаєте себе, тоді ви будете впізнані і ви дізнаєтеся, що ви діти Батька живого. Якщо ж ви не пізнаєте себе, тоді ви в бідності і ви — бідноте.

4. Ісус сказав:

— Літній чоловік в його дні не посоромиться запитати в малої дитини семи днів про місце в житті, і він буде жити. Бо чимало перших будуть останніми.

5. Ісус сказав:

— Пізнай те, що перед лицем твоїм, і те, що утаємничене від тебе, відкриється тобі. Бо немає нічого таємного, що не буде явним.

6. Учні Його запитали: «Чи хочеш ти, щоби ми постилися, і як нам молитися, давати милостиню і стримувати себе в їжі?»

Ісус сказав:

— Не обманюйтесь, і те, що ви ненавидите, — не робіть цього. Бо все відкрите перед Небом. Тому що немає нічого таємного, що не буде явним, і немає нічого утаємниченого, що залишилося б не розкритим.

7. Ісус сказав:

— Блаженний той лев, котрого з'їсть чоловік, і лев стане чоловіком. І проклятий той чоловік, якого з'їсть лев, і лев стане чоловіком.

8. І Він сказав:

— Чоловік подібний до мудрого рибалки, який закинув свої сіті у море. Він витягнув їх з моря, повнісінькі дрібної риби; поміж ними цей мудрий рибалка знайшов значну і гарну рибину. Він викинув дрібну рибу в море і залюбки вибрав оту велику рибину. Той, хто має вуха, нехай почує!

9. Ісус сказав:

— Он сівач вийшов, він виповнив свою руку, він кинув зерня. Однак деякі зернята впали на шлях, прилетіли птахи й видзьобали їх. Інші впали на камінь і не пустили коріння в землю і не викинули колосу в небо. А деякі впали у терня, вони заглушили зерня, і черва пожерла його. А інші впали на добру землю і дали рясні плоди в небо. Це принесло шістдесят мірок на одну і сто двадцять мірок на одну.

10. Ісус сказав:

— Я кинув вогонь у світ... роняю його, доки він не сп...

11. Ісус сказав:

— Оце небо перейде, і т... забудеться, і ті, котрі мер... ті, які живі, не помруть.

12. У ті дні ви їли мер... ли його живим. Коли ви ... світі, що ви будете робит... ви — одно, а стане ...с ... вас стане двоє, що ...у...

13. Учні сказали Ісусові...
— Ми знаємо, що Ти ... Хто той, котрий буде біль...

Ісус сказав їм:

— У тім місці, куди в... підете до Якова справедл... через нього виникли небо ...

14. Ісус сказав учням с...

— Знайдіть співобраз ... Мені, на кого Я схожий?

Симон Петро сказав Й... жий на ангела справедл... сказав Йому: «Господи, м... наважаться сказати, на ко...

Ісус сказав:

— Я не твій пан, бо т... пився з джерела, що кипи... я виміряв його.

І Він узяв Хому, одст... і сказав йому три слова. ... повернувся до своїх това... питали в нього: «Що ска... Хома відповів їм: «Якщ... одне із слів, котрі Він ... візьмете каміння, кинете ... вийде з каміння і спопел...

15. Ісус сказав:

— Якщо ви поститеся... собі гріх, і якщо ви мол... те засуджені, і якщо ви ... тиню, ви завдаєте зла в...

І якщо ви приходите ... йдете в поселення, якщо... їжте те, що вам подадут... ред них недужі, лікуйте, ... де до ваших уст, не оск... нак те, що виходить з ... вас осквернить.

(Далі буде...

...стос, Магомет, Будда

Релігія і сучасність

та послідовників обожнила Сіддхарту Гаутаму. Будда (це ім'я означає «просвітлений») сприймається як Бог-спаситель, хоч він вважав себе проповідником. Молитва звернена до Будди.

Юдаїзм. Одна з найстаріших релігій світу. Впродовж століть зазнала змін. Не визнає Ісуса Христа як Месію. Юдеї вірять в Бога Яхве і вважають священними книгами Тору, Пророків, Писання. Чоловіки юдейської общини, як правило, письменні.

Бахаїзм. Бахайська віра вчить, що в світовій історії багато релігій вели до Бога. Бог використовував багатьох пророків як носіїв свого божественного слова. Ісус Христос, Будда, Моісей, Крішна, Зороастр, Магомет були, як вважають бахаї, головними пророками свого часу. Вони також вірять, що Бахаулла — божий пророк сьогодні.

Індуїзм. Розвинувся з усної традиції індійських кочівників та сакральних творів (вед.). В нього не було конкретного засновника. Брахма розглядається як всеохватна світова душа, що має втілення в мільйонах богів, багато з яких існують і на землі. Індуїзм — пантеїстична релігія, оскільки сприймає все, що нас оточує (дерева, тварини і т. д.), частиною Брахми. Вважається також, що всі люди — духи, котрі якимсь чином відділились від Брахми. Мета життя — бути знову поглинутим Брахмою.

Синтоїзм — японська релігія, котра сповідує віру в багатобожжя. Вона політично зв'язана з японським способом життя і здатна пристосовуватись до буддистських вірувань (так, буддистські жерці часто правлять церемоніальні обряди для синтоїстів). Синтоїзм не має єдиної сукупності релігійних вірувань, існує безліч синтоїстських сект.

Харе Крішна. Коріння цього руху в індуїзмі. Його Біблія — «Бхатавад-Гіта», зібрання індійської ведичної літератури (сакральних творів). Крішна — верховне уособлення божества. Він причина всіх причин. Як і в індуїзмі, передбачається віра в багатьох богів. Брахма, світова душа, знаходить себе в мільйонах богів, причому найвищий серед них — Крішна. Його називають «Господь» і до нього звернена молитва.

Джайнізм. Заснований Махавірою, джайнізм є східною релігією, яка розвинулась з індуїзму. В ній немає віри у вищу істоту. Джайністи вважають Махавіру спасителем, котрий сповідує аскетичний, ненасильницький спосіб життя. Вони відмовляють собі в будь-яких насолодах і у всьому, що прив'язує їх до мирського життя.

Унітаризм. Ставить у центр уваги людство і його турботи, а не Бога. Ця церква не має офіційних догматів про Бога, Ісуса, спасіння, Біблію чи будь-які ще богословські доктрини. Унітаристи підкреслюють абсолютну свободу релігійної віри. Бога розуміють як вічного духу Всесвіту.

Сикхізм. Заснований Нанаком наприкінці XV століття. Відгалуження індуїзму. Бога сикхи сприймають як такого, що не має образу, є непізнанним і абсолютним. На відміну від індуїзму ця релігія є монотеїстичною і не дотримується всієї суку[illegible]сті індуї[illegible]ких ритуалів.

Мормонізм. Церква мормонів була заснована Джозефом Смітом. Незабаром після його смерті розкололась через суперечки про його наступника. Основна маса послідовників, котрі, власне, і є мормонами, визнали своїм новим вождем Брайана Янга. Мормони вірять у багатьох богів. Вони проповідують, що існує рада богів і один з них, Адам, став людиною і є Богом цієї планети. Вони проповідують також, що Ісус був братом Люцифера і мав декілька дружин.

Валентин ЛАБУНСЬКИЙ, огл[illegible] «Голос[illegible]ї-ни».

Фото **Василя АРТЮШЕНКА.**

...ГЕЛІЯ ВІД ХОМИ

(Апостола Ісуса Христа)

Він витягнув їх з моря, повнісінькі дрібної риби; поміж ними цей мудрий рибалка знайшов значну і гарну рибину. Він викинув дрібну рибу в море і залюбки вибрав оту велику рибину. Той, хто має вуха, нехай почує!

9. Ісус сказав:

— Он сівач вийшов, він виповнив свою руку, він кинув зерня. Однак деякі зернята впали на шлях, прилетіли птахи й видзьобали їх. Інші впали на камінь і не пустили коріння в землю і не викинули колосу в небо. А деякі впали у терня, вони заглушили зерня, і черва пожерла його. А інші впали на добру землю і дали рясні плоди в небо. Це принесло шістдесят мірок на одну і сто двадцять мірок на одну.

10. Ісус сказав:

— Я кинув вогонь у світ, і ось Я охороняю його, доки він не спалахне.

11. Ісус сказав:

— Оце небо перейде, і те, що над ним, забудеться, і ті, котрі мертві, неживі, і ті, які живі, не помруть.

12. У ті дні ви їли мертве, але робили його живим. Коли ви опинитеся на світі, що ви будете робити? Цього дня ви — одно, а стане [illegible]с двоє. К[illegible] ж вас стане двоє, що [illegible]будете ро[illegible]?

13. Учні сказали Ісусові:

— Ми знаємо, що Ти залишиш нас. Хто той, котрий буде більшим над нами?

Ісус сказав їм:

— У тім місці, куди ви прийшли, ви підете до Якова справедливого — якраз через нього виникли небо і земля.

14. Ісус сказав учням своїм:

— Знайдіть співобраз Мені, скажіть Мені, на кого Я схожий?

Симон Петро сказав Йому: «Ти схожий на ангела справедливого». Матвій сказав Йому: «Господи, мої уста ніяк не наважаться сказати, на кого ти схожий».

Ісус сказав:

— Я не твій пан, бо ти випив, ти напився з джерела, що кипить, яке в Мені, я виміряв його.

І Він узяв Хому, одсторонився з ним і сказав йому три слова. Коли ж Хома повернувся до своїх товаришів, вони запитали в нього: «Що сказав тобі Ісус?». Хома відповів їм: «Якщо я скажу вам одне із слів, котрі Він сказав мені, ви візьмете каміння, кинете в мене, вогонь вийде з каміння і спопелить вас».

15. Ісус сказав:

— Якщо ви поститеся, ви зродите в собі гріх, і якщо ви молитеся, ви будете засуджені, і якщо ви подаєте милостиню, ви завдаєте зла вашому духові...

І якщо ви приходите в якусь землю і йдете в поселення, якщо вас приймуть, їжте те, що вам подадуть. Тих, котрі серед них недужі, лікуйте, Бо те, що ввійде до ваших уст, не осквернить вас, однак те, що виходить з ваших уст, це вас осквернить.

(Далі буде).

ТОТА...
ІМІТ...

Це я спостеріг, коли ще навчався в інституті. Сидів якось, нудьгуючи, на лекції, викладач щось розповідав чи то про героїчне минуле, чи то про світле майбутнє, сусід зліва, Стах Котовський, зосереджено завчав напам'ять чергову поему Тараса Шевченка, а я спроквола думав, чим би ото зайнятися. Товстий загальний зошит, який слугував мені на всіх лекціях (головне — для літературних вправ і усіляких «розумних» заміток), відкривати чомусь не хотілося, і знічев'я став розглядати стіну справа. А вона, стіна, усуціль була завішана масивними, з добротного матеріалу стендами. А на стендах — індустріальні і сільськогосподарські пейзажі, фрагменти всенародного добробуту і всенародного ж таки щастя. Фрагменти і пейзажі виконували роль орнаменту, а головним на кожному стенді була червона ламана лінія. Кожна з ліній мала яскраво виражену тенденцію до задирання — від лівого нижнього кутка стенда до правого верхнього. І на кожному зламі червоної лінії — відповідна цифра.

Це були кроки зростання. Від п'ятирічки до п'ятирічки. У смислі виплавлення чавуну, сталі, розвитку науки, освіти, культури, підвищення врожайності сільгоспкультур і т. ін.

Я торкнув ліктем колегу, скерував його погляд до стенда і пошепки запитав:

— Стах, як ти вважаєш, нам цього чавуну, що виплавляємо, достатньо?

Колега подивився на мене, як на пришельця із космосу.

— Чавуну, який ми виплавляємо, — повторив я настійливіше, — нашій країні вистачає?

— Ну, ти даєш! А я звідки знаю?..

На перерві я задав це ж саме запитання викладачеві. Дмитро Павлович теж зеленого поняття не мав, чи вистачає нам чавуну і сталі, а наявність розкішних стендів пояснив так:

— Пропаганда рішень з'їзду. Партком оформив...

Подумалось мені тоді вперше: а яка віддача від оцих яскравих дорогих стендів? Для чого оті ламані лінії і цифри? Ну, виплавляємо стільки-то сталі. Ну, стільки-то чавуну. Ну, більше, ніж у минулій п'ятирічці. Так воно ж зрозуміло: кількість населення зростає, потреби більші. А для чого партком це «оформив»? Щоб студенти вивчали? Та ніколи в світі! Партком прекрасно знає, що від отих абстрактних тонн чавуну і сталі студентові користі, як від козла молока. Партком «пропагує» рішення. Для начальства, звичайно, для комісій. Не те, що з міськкому чи обкому — з Києва хай приїжджають чи самої Москви, а тут все в ажурі, роботу парткому можна навіть помацати руками. Хоча на ті стенди ніхто й уваги не звертає. Хоча від парткомівців живого людського слова студенти не чули.

Тоді я ще точно не визначив, яким словом іменувати ситуацію, коли не роботу роблять, а намагаються **засвідчити,** що вона, робота, зроблена або робиться. Визначення прийшло потім, коли став пильніше придивлятися до життя, аналізувати події, факти і фактики. Помічаю, приміром, у напівтемному коридорі торговельної контори на стіні табличку. Напруживши зір, довго роздивлявся оту табличку, а потім запитав першу ж жіночку, що вийшла з якогось кабінету у коридор:

— Скажіть, будь ласка, якщо не дай Бог, у вашій конторі виникне пожежа, то куди ви бігтимете?

— До дверей, звичайно, — усміхнулася та нерозуміюче, — куди ж іще? І на вулицю...

— А до яких дверей?

— Та вони у нас одні...

Все правильно. І на «Плані евакуації» так показано стрілками — бігти до дверей. На тому самому плані, біля якого ніхто ніколи і не зупинявся (я спеціально опитав майже всіх конторських працівників). Для чого ж тоді табличка? І не лише у цьому, а в тисячах і десятках, сотнях тисяч інших місць? А для того, що пожежники таким робом **засвідчують** свою роботу. Їх абсолютно не цікавить людська реакція на таблички: поки не горить — ми й не подумаємо на них дивитися, а як загориться — буде не до вивчення планів евакуації...

То що ж ми бачимо? І в тому, і в іншому випадку не робота, а лише її **імітація.** Навіщо йти до людей, вести якісь бесіди, думати, що сказати, у чомусь переконувати, чомусь навчати, якщо можна почепити ефектні стенди чи табличку — і почуватися у повному спокої?

Імітація, як я згодом переконався, у нас була помітною не в окремих проявах, вона складала суть існуючої тоталітарної системи, вона — в усіх сферах нашого життя, вона — чи не в кожному з нас.

...Цікавими виходили окремі «експерименти». У ті ще не такі далекі часи, які дехто нині так гірко оплакує. Помічаю одного разу на сільському млині (а де вони тільки не висіли!) лозунг: «Рішення пленумів ЦК КПРС — у життя!»

— Скільки рішень і яких пленумів ви вже виконали? — вдаючи, що на повному серйозі, питаю мельника — міцного ще дідка, підперезаного солдатським паском.

— Та... виконуємо потроху, — починає брехати дідок, косячи оком на мою шкіряну папку.

— А які рішення конкретно?

— Я ж кажу — виконуємо... Як не виконувати? Все виконуємо... — І зніяковіло кліпає білими від борошна віями. Почуває, сердешний, винним себе, що не знає, що то за рішення...

А той, хто повісив тут оце безглузде гасло, а тисячі і сотні тисяч тих, з чиєї ласки оці червоноситцеві «мобілізатори» лізли в очі зі стіни і парканів, не викликаючи бодай найменших емоцій, — всі вони почувалися розчудово. Вони нібито робили роботу...

Ми так були звикли усі до поголовних імітацій, що часто-густо й не помічали їх. Жили, по суті, в нереальному світі, а чи багато хто з нас усвідомлював це?

...Ідуть у редакції профспілкові збори. Звісно, чергове нудне базікання. Зачитується проект постанови. «Постійно удосконалювати свою професійну майстерність...»

— Як це — «постійно»? — кидаю репліку.

— Що значить «як»? — запитанням на запитання відповідає головуючий.

— Ну, як це — «постій-

Голос України

...да

...ьому, що при-
...ського життя.
...вить у центр
... його турбо-
...Ця церква не
...догматів про
...ння, Біблію чи
...осовські док-
... підкреслюють
...ду релігійної
...ють як вічно-

...ваний Нанаком
...толіття. Відга-
...у. Бога сикхи
...такого, що не
...пізнанням і
...а відміну від
...ігія є моноте-
... дотримується
...дуї ... ких ри-

...церква мормо-
...на Джозефом
...ом після його
...ась через су-
...го наступника.
... послідовників,
...є мормонами,
...новим вождем
...ормони вірять
... Вони пропові-
... рада богів і
...м, став людиною
... цієї планети.
...ють також, що
... Люцифера і
...ружин.

...УНСЬКИЙ,
... Фото
...ЮШЕНКА.

...МИ

...ось Я охо-
...хне.

...о над ним,
... неживі, і

... але роби-
...иниться на
... Цього дня
... ж
...

...ишиш нас.
... над нами?

...йшли, ви
... — якраз
...емля.

...і, скажіть

... «Ти схо-
...». Матвій
...та ніяк не
...и схожий».

...пив, ти на-
...же в Мені,

...вся з ним
...и ж Хома
...в, вони за-
...обі Ісус?».
...скажу вам
... мені, ви
...не, вогонь
...ас».

... зродите в
..., ви буде-
...те милос-
...у духові...
...сь землю і
... приймуть,
..., котрі се-
...е, що ввій-
... вас, од-
...х уст, це

ТОТАЛЬНА ІМІТАЦІЯ

ЦЕ Я СПОСТЕРІГ, коли ще навчався в інституті. Сидів якось, нудьгуючи, на лекції, викладач щось розповідав чи то про героїчне минуле, чи то про світле майбутнє, сусід зліва, Стах Котовський, зосереджено завчав напам'ять чергову поему Тараса Шевченка, а я спроквола думав, чим би ото зайнятися. Товстий загальний зошит, який слугував мені на всіх лекціях (головне — для літературних вправ і усіляких «розумних» заміток), відкривати чомусь не хотілося, і знічев'я став розглядати стіну справа. А вона, стіна, усуціль була завішана масивними, з добротного матеріалу стендами. А на стендах — індустріальні і сільськогосподарські пейзажі, фрагменти всенародного добробуту і всенародного ж таки щастя. Фрагменти і пейзажі виконували роль орнаменту, а головним на кожному стенді була червона ламана лінія. Кожна з ліній мала яскраво виражену тенденцію до задирання — від лівого нижнього кутка стенда до правого верхнього. І на кожному зламі червоної лінії — відповідна цифра.

Це були кроки зростання. Від п'ятирічки до п'ятирічки. У смислі виплавлення чавуну, сталі, розвитку науки, освіти, культури, підвищення врожайності сільгоспкультур і т. ін.

Я торкнув ліктем колегу, скерував його погляд до стенда і пошепки запитав:

— Стах, як ти вважаєш, нам цього чавуну, що виплавляємо, достатньо?

Колега подивився на мене, як на пришельця із космосу.

— Чавуну, який ми виплавляємо, — повторив я настійливіше, — нашій країні вистачає?

— Ну, ти даєш! А я звідки знаю?..

На перерві я задав це ж саме запитання викладачеві. Дмитро Павлович теж зеленого поняття не мав, чи вистачає нам чавуну і сталі, а наявність розкішних стендів пояснив так:

— Пропаганда рішень з'їзду. Партком оформив...

Подумалось мені тоді вперше: а яка віддача від оцих яскравих дорогих стендів? Для чого оті ламані лінії і цифри? Ну, виплавляємо стільки-то сталі. Ну, стільки-то чавуну. Ну, більше, ніж у минулій п'ятирічці. Так воно ж зрозуміло: кількість населення зростає, потреби більші. А для чого партком це «оформив»? Щоб студенти вивчали? Та ніколи в світі! Партком прекрасно знає, що від отих абстрактних тонн чавуну і сталі студентові користі, як від козла молока. Партком «пропагує» рішення. Для начальства, звичайно, для комісій. Не те, що з міського чи обкому — з Києва хай приїжджають чи самої Москви, а тут все в ажурі, роботу парткому можна навіть помацати руками. Хоча на ті стенди ніхто й уваги не звертає. Хоча від парткомівців живого людського слова студенти не чули.

Тоді я ще точно не визначив, яким словом іменувати ситуацію, коли не роботу роблять, а намагаються засвідчити, що вона, робота, зроблена або робиться. Визначення прийшло потім, коли став пильніше придивлятися до життя, аналізувати події, факти і фактики. Помічаю, приміром, у напівтемному коридорі торговельної контори на стіні табличку. Напружившн зір, довго роздивлявся оту табличку, а потім запитав першу ж жіночку, що вийшла з якогось кабінету у коридор:

— Скажіть, будь ласка, якщо не дай Бог, у вашій конторі виникне пожежа, то куди ви бігтимете?

— До дверей, звичайно, — усміхнулася та нерозуміюче, — куди ж іще? І на вулицю...

— А до яких дверей?

— Та вони у нас одні...

Все правильно. І на «Плані евакуації» так показано стрілками — бігти до дверей. На тому самому плані, біля якого ніхто ніколи і не зупинявся (я спеціально опитав майже всіх конторських працівників). Для чого ж тоді табличка? І не лише у цьому, а в тисячах і десятках, сотнях тисяч інших місць? А для того, що пожежники таким робом **засвідчують** свою роботу. Їх абсолютно не цікавить людська реакція на таблички: поки не горить — ми й не подумаємо на них дивитися, а як загориться — буде не до вивчення планів евакуації...

То що ж ми бачимо? І в тому, і в іншому випадку не робота, а лише її **імітація**. Навіщо йти до людей, вести якісь бесіди, думати, що сказати, у чомусь переконувати, чомусь навчати, якщо можна почепити ефектні стенди чи табличку — і почуватися у повному спокої?

Імітація, як я згодом переконався, у нас була помітною не в окремих проявах, вона складала суть існуючої тоталітарної системи, вона — в усіх сферах нашого життя, вона — чи не в кожному з нас.

...Цікавими виходили окремі «експерименти». У ті ще не такі далекі часи, які дехто нині так гірко оплакує. Помічаю одного разу на сільському млині (а де вони тільки не висіли!) лозунг: «Рішення пленумів ЦК КПРС — у життя!»

— Скільки рішень і яких пленумів ви вже виконали? — вдаючи, що на повному серйозі, питаю мельника — міцного ще дідка, підперезаного солдатським паском.

— Та... виконуємо потроху, — починає брехати дідок, косячи оком на мою шкіряну папку.

— А які рішення конкретно?

— Я ж кажу — виконуємо... Як не виконувати? Все виконуємо... — І зніяковіло кліпає білими від борошна віями. Почуває, сердешний, винним себе, що не знає, що то за рішення...

А той, хто повісив тут оце безглузде гасло, а тисячі і сотні тисяч тих, з чиєї ласки оці червоноситцеві «мобілізатори» лізли в очі зі стін і парканів, не викликаючи бодай найменших емоцій, — всі вони почувалися розчудово. Вони нібито робили роботу...

Ми так були звикли усі до поголовних імітацій, що часто-густо й не помічали їх. Жили, по суті, в нереальному світі, а чи багато хто з нас усвідомлював це?

...Ідуть у редакції профспілкові збори. Звісно, чергове нудне базікання. Зачитується проект постанови. «Постійно удосконалювати свою професійну майстерність...»

— Як це — «постійно»? — кидаю репліку.

— Що значить «як»? — запитанням на запитання відповідає головуючий.

— Ну, як це — «постійно»? Вдень і вночі удосконалюватися чи тільки на роботі? А у вихідні?

Майже загальний смішок. І все ж:

— Нічого чіплятися до фрази. Так **прийнято** формулювати...

Дійсно, багато чого було «прийнято». Зосереджено, з розумним виглядом обличчя писали і проголошували, копіювали в трильйонах примірників: «неухильно збільшувати», «всебічно розвивати», «постійно нарощувати», «наполегливо досягати», «невтомно удосконалювати»... І все це було імітацією. Імітацією «постійної турботи». Імітацією «неухильного піклування». Імітацією «невтомної боротьби за...».

Відчуваю, відчуваю, шановний читачу, твоє невдоволення, чую твій гнівний голос: скільки, мовляв, можна про те, що БУЛО, чи не досить копирсатися у минувшині?

Було? А де ж поділося? Не витримавши, з-під товстого покривала суцільної імітації прорвалося назовні живе життя — з усією нашою убогістю, жорстокістю, цинізмом. Стає менше імітації, але ж залишилися вчорашні **імітатори**. Більше того, вони, оговтавшись, вже знову почувають себе «єдиною реальною силою, здатною...»

А здатні вони дійсно багато на що. Згадаймо. Потрібно створити щонайкращі умови для трудівників села? Будь ласка! І ось уже 12 новеньких «Ікарусів» мчать з Рівного до далекого села у Червоноармійському районі. В автобусах — п'ять сотень народу, переважно керівного. Вся «верхівка» теж тут. Ну і, звичайно, преса, радіо, телебачення. Шуму, гаму! Захоплених вигуків!.. Асфальт через село, асфальт на фермських подвір'ях, на машинному дворі. Затишні кімнати відпочинку для доярок. Медичний профілакторій, як де-небудь на хорошому міському підприємстві. Сауна з басейном, облицьованим голубою плиткою. Кімната психологічного розвантаження...

Гості причмокують язиками, а на обличчях господарів, тваринників, — не видно радості. Вони знають: не для них це робили імітатори, а для оцих «екскурсантів», для газет, для радіо. Галасу буде! І, головне, **проведена робота**.

Гірко усміхнувся присутній на тому збіговиську уславлений бригадир і, як давньому знайомому (в лікарні лежали в одній палаті), шепнув мені на вухо:

— Невже **вони** справді думають всерйоз, що доярки одягатимуть ті слухавки, аби втішатися класичною музикою? Яке психологічне розвантаження, коли вдома ще паливо не завезене, а дітлахам ніде валяночок купити?..

Імітатори могли все. Могли організувати комунізм в окремо взятому колгоспі. Чи продемонструвати монолітну єдність партії і народу — під розписку зігнати **маси** на святкову демонстрацію і, перекривши бокові вулиці вантажівками та ланцюжками солдатів, пропустити «зцементований» людський потік центральною магістраллю. Могли продемонструвати братерську дружбу народів (у кіно, романі, на сцені, на плакаті). І показати усьому світові торжество народовладдя — у парламенті в перервах між оплесками одностайно голосували кращі доярки, шахтарі, ткалі і металообробники. Висували «золоті руки», наче у парламенті потрібно доїти корів чи довбати вугілля...

Бурхлива діяльність імітаторів не могла не перекинутися згори на нижчі «поверхи». Не робота, а її імітація повінню затопила країну. Розплодилося безліч конторок і контор, цілих організацій і вельми дослідних інститутів, які пожирали (і пожирають!) мільярди карбованців, а користі від них — як від згадуваного вже козла у плані молоковіддачі. В імітуванні роботи контори досягли вершин майстерності. Щоб довести необхідність свого існування, вони реорганізуються й модернізуються, роз'єднуються й об'єднуються, лівою рукою скорочують, а правою тут же набирають ще більший штат, змінюють вивіски. І хто посміє сказати, що вони нічого не роблять?

Імітація роботи з «верхів» і контор давно перейшла на виробництво, результатом чого є наш сьогоднішній «добробут» (а які ж чудові цифри народові підносилися!). Тотальна імітація заповзла у квартири і в людські душі. Останнє — найстрашніше. Бо якщо ще якось можна б випадати пройдисвіта, який обставляє квартиру повними книжковими шафами, аби належати до «культурних» людей, то як розцінювати такий, наприклад, епізод. Чоловік до своєї дружини, збираючись виходити з хати:

— Ти моя красунечко! Квіточко ти моя...

А надворі, сплюнувши:

— Вона, дурепа, думає, що й справді...

Зімітувати можна все — єдність суспільства, дружбу народів, роботу, культуру і навіть почуття. Зімітувати не можна лише одного — Правди, хоча і це намагалися робити. Довго намагалися, чимало хто ще й зараз продовжує. Дарма! Скільки б і на чому не трималося **несправжнє**, кінець йому все одно буде. Паросток Правди пробивається крізь сірий бетон тотальної нещирості і лжи. Допоможімо йому, не даймо загинути.

Рівне.

Стає менше імітації, але ж залишилися вчорашні імітатори. Більше того, вони, оговтавшись, вже знову почувають себе «єдиною реальною силою...»

Зімітувати можна все — єдність суспільства, дружбу народів, роботу, культуру і навіть почуття. Зімітувати не можна лише одного — Правди, хоча і це намагалися робити.

Сергій МЕЛЬНИЧУК

Власний кореспондент «Голосу України» по Рівенській області, по тій самій, де і народився в 1937 році в селі Великий Житин.

Після школи працював трактористом, служив в армії, навчався в педагогічному інституті. З 1965 року на журналістській роботі — в «районці», обласній, республіканській «Радянській Україні». У проміжках між чергуваннями, відрядженнями, летучками та іншим написав і видав кілька книжок гумору і сатири — «Квіти і звісти», «Карась у сметані», «П'яте колесо».

Адреса корпункту у Рівному — вул. П. Тольятті, 15, кв. 78, телефон — 2-21-30.

Народний депутат СРСР, голова Української республіканської ради ветеранів війни і праці, член-кореспондент АН УРСР, Герой Радянського Союзу В. КЛОКОВ:

НАС НА УКРАЇНІ — ПОНАД 10000000!

— Вітаємо вихід у світ газети «Голос України», а в ній своєрідної газети в газеті — «Ветерани». Адже нас у республіці — ветеранів війни і праці — понад десять мільйонів! Сподіваємося, що це буде і наш голос.

— Всеволоде Івановичу, розкажіть, будь ласка, про ветеранську організацію республіки.

— Якщо коротко, то я вже назвав кількість людей з сивиною на скронях і великим життєвим досвідом, яких вона об'єднує. Сьогодні на Україні діє 746 рад ветеранів війни і праці — обласних, міських і районних. Понад 36 тисяч ветеранських організацій створено безпосередньо у трудових колективах — на підприємствах і будовах, у колгоспах і радгоспах, в установах і за місцем проживання. Вся їх робота ведеться переважно на громадських засадах. Мінімальний штатний апарат — всього кілька осіб — має лише Республіканська рада.

— Дехто вважає, що старики своє відпрацювали, і тепер «заслужено відпочивають», сидячи на шиї держави та вибиваючи собі всілякі додаткові пільги... А насправді?

— Насправді то хибна думка! Гадаю, не помилюся, якщо скажу, що ветерани війни і праці найближче до серця сприймають перебудову в цілому і особливо ту кризову суспільно-політичну ситуацію, яка склалася в країні. Не буду розтлумачувати, про неї досить гостро говорилося на четвертому з'їзді народних депутатів СРСР і в доповіді Президента М. Горбачова, у виступах парламентаріїв. Про неї, можна сказати, й сьогодні гуде весь народ. Отож, першим завданням нашої організації ставимо активну участь ветеранів війни і праці в конкретній роботі щодо стабілізації економічної й політичної ситуації в республіці і в країні в цілому, утвердження Декларації про суверенітет України, виховання молодого покоління в дусі соціалістичного вибору.

Інше важливе завдання — конкретне сприяння ветеранам війни і праці в посильній трудовій діяльності — на державних підприємствах і в кооперативах, на особистій, сімейній основі, у сфері торгівлі і побуту, виробництва товарів народного споживання, на аграрній ниві, яка всіх нас годує. Нині в республіці і далі працюють понад три мільйони пенсіонерів.

У колі наших турбот — допомога місцевим органам влади і громадським організаціям щодо збереження й належного утримання пам'ятників історії й культури, військових поховань, обелісків, меморіалів, які увічнюють ратні і трудові звершення нашого народу. І активна участь у миротворчому русі, встановлення й розвиток зв'язків з іншими національними й міжнародними ветеранськими організаціями з метою зміцнення співробітництва і дружби між народами, утвердження нового мислення в міжнародних відносинах.

На одному з перших місць є соціальний захист ветеранів війни і праці. Це дуже важливо, особливо тепер, в умовах переходу до ринку. Адже всім зрозуміло, що ринкові відносини найболючіше б'ють передусім по пенсіонерах, людях, які в боях захищали рідну землю, потім піднімали з руїн міста й села, чесно трудилися десятки років. Сьогодні, відверто кажучи, вони виявилися злидарями суспільства. Ні, це не перебільшення. Нещодавно пленум нашої організації звернув на це увагу Верховної Ради і Уряду республіки. Та й посудіть самі: на кінець минулого року на Україні майже 7 мільйонів ветеранів війни і праці отримували пенсії в межах 70 карбованців на місяць. З 1 січня цього року багатьом з них додали від 5 до 40 карбованців. Але хіба це істотно міняє ситуацію? До того ж, слід зрозуміти: турбота про ветеранів неодмінно позначається й на соціальному стані членів їхніх сімей, а це близько 25 мільйонів чоловік — майже половина всього населення республіки!

Особливо ускладнюється з переходом до ринку обслуговування самотніх громадян похилого віку, які потребують стороннього догляду вдома. А таких на Україні близько 200 тисяч. І хоч спільними зусиллями Міністерства соціального забезпечення УРСР, Товариства Червоного Хреста, Фонду милосердя і здоров'я, ветеранських організацій, трудових колективів ця справа тепер дещо поліпшується, все ж на місцях дуже потрібна допомога Рад. Особливо важливо зміцнити матеріальну базу більшості будинків-інтернатів для людей похилого віку, а також створювати такі будинки в кожному населеному пункті за рахунок підприємств, колгоспів і радгоспів.

Дуже гострою лишається житлова проблема. Незабаром відзначатимемо 50-річчя Перемоги у Великій Вітчизняній війні, а в республіці минулого року все ще стояли в черзі на одержання квартири 14960 сімей інвалідів і загиблих воїнів, 37 тисяч учасників війни, понад 30 тисяч воїнів-інтернаціоналістів і 10 тисяч офіцерів, звільнених у запас. Число останніх значно зростає у зв'язку зі скороченням армії. Отака шана солдатам-переможцям! Особливо погані справи у Києві, Одеській, Донецькій, Харківській, Кримській, Дніпропетровській, Запорізькій і Сумській областях.

До республіканської ради ветеранів війни і праці безперервно надходять скарги на погане медичне обслуговування інвалідів та ветеранів війни і праці, повільне розв'язання проблеми протезування, незадовільний стан з ремонтом квартир, телефонізацією, забезпеченням паливом, транспортом, будматеріалами та ін. Можна виправдовуватися: тепер, мовляв, усім нелегко. Але ж у кого є серце, зрозуміє: літнім та ще й нерідко самотнім людям — удесятеро важче! І якщо ви говорите, що редакція «Голосу України» ставить собі за мету соціальний захист конкретної нашої людини — насамперед зверніть увагу на захист саме цих людей! Хоч розумію, що не меншого захисту потребують і наші діти — завтрашнє покоління українського народу.

— Ви намалювали сумну картину. А чи є в республіці якийсь позитивний досвід?

— Безперечно, є. Відомо, яку корисну ініціативу виявили, зокрема, місцеві Ради і трудові колективи Черкаської області, створюючи в селах будинки-інтернати для самотніх ветеранів на 10—15 місць, а подекуди й менші, залежно від потреби. Ця практика, схвалена свого часу Президією Верховної Ради УРСР, поширюється тепер на всю республіку. Активно підтримали її на Полтавщині. В області вже створено понад сто сільських будинків для самотніх. Крім того, в Полтаві відкрито великий магазин «Ветеран», де налагоджується торгівля товарами за низькими державними цінами. Такі ж магазини вже діють і в більшості районних центрів. За пропозицією Рад ветеранів у багатьох полтавських колгоспах і радгоспах для сільських пенсіонерів виділяється зерно, м'ясо, молоко, встановлено доплати до пенсій малозабезпеченим сім'ям.

У Кримській та інших областях успішно діють ветеранські кооперативи. До речі, саме кооперативна організація праці у сфері виробництва товарів народного споживання, надання побутових послуг сприяє працевлаштуванню багатьох літніх людей, які прагнуть корисної роботи.

Все це — заходи в рамках комплексних соціальних програм «Турбота» і «Ветеран», які опрацьовано в усіх областях і про здійснення яких тепер піклується наша республіканська організація.

Зрозуміло, й літні люди живуть не хлібом єдиним. У багатьох містах і селах республіки діють клуби «Ветеран», проводяться «круглі столи» з обговорення актуальних життєвих проблем, вечори-зустрічі ветеранів і молоді. Колишні фронтовики, їхні діти й онуки спільно беруть активну участь у підготовці обласних і республіканської книг Пам'яті, які мають вийти до 50-річчя Перемоги.

Отаке нині, якщо коротко, життя нашої ветеранської організації республіки. Один мій фронтовий товариш якось мовив недавно:

— Пережили війну, розруху, застій... Переживемо й ринок... А за справу Леніна стоятимемо, як на фронті. До повної перемоги!

Правильно сказав!

Розмову вів В. ЧЕРКАС.

Фото Я. ДАВИДЕНКА.

ДО УВАГИ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ І ПРАЦІ!

Шановні товариші! Тематичну сторінку, своєрідну газету в газеті «ВЕТЕРАНИ», редакція «Голосу України» передбачає публікувати щомісяця. Сподіваємося на вашу підтримку. Чекаємо ваших листів й актуальних кореспонденцій про сьогодення життя, спогадів про минуле, роздумів про завтрашній день України, цікавої інформації з міст і сіл республіки.

З пошти

ВСЕЛІТЬ НАДІЮ

Я вже не один раз звертався в численні державні, профспілкові та інші високі інстанції з одним і тим же запитанням: як у нашій країні жити пенсіонерові — літній хворій людині, яка потребує постійного догляду! Нещодавно писав до Українського радіо на передачу «Запитуйте — відповідаємо». Отримав відповідь: «Вирішити ваше питання редакція не компетентна».

А справа ось у чому. Моя дружина Тамара Трохимівна, 1917 р. народження, інвалід першої групи, одержує 120 карбованців пенсії. Потрібен постійний догляд. Чи можна щось зробити, щоб мати надбавку до пенсії на оплату людині, яка б доглядала хвору і щоб цій людині догляд за хворою зараховувався в стаж роботи! Якщо радянське соціальне законодавство такого не передбачає, зверніть на це увагу депутатів. Вселіть хоч маленьку надію в наші душі на кращу перспективу.

В. ОСТРЯНИН.

Дніпропетровськ.

Ви запитували

ДЕ Ж СПРАВЕДЛИВІСТЬ?

Ми, що нижче підписалися, дивилися телепередачі з Києва по депутатському каналу про пріоритетне соціальне забезпечення трудівників села, про необхідність приділяти більше уваги працюючим жінкам, наполегливіше розв'язувати пекучі соціальні проблеми материнства і дитинства та ін. Все це правильно.

Але як бути нам, літнім людям, які вийшли на пенсію понад десять років тому, коли була низька заробітна плата? Новий Закон про пенсійне забезпечення громадян в СРСР нам поки що не приніс великої радості. Адже ми, як і всі наші ровесники, працювали ще підлітками у роки війни, відбудовували міста і села, фабрики і заводи, з ранку до ночі трудилися на колгоспних і радгоспних полях, щоб дати хліб фронту, розуміється, робили все вручну, без будь-якої механізації, а платня тоді була мізерною. Правда, нас нагородили медалями «За доблесну працю в роки Великої Вітчизняної війни 1941—1945 рр.» та пам'ятними медалями до Дня Перемоги. Але що з того?

Нещодавно ми звернулися до обласної ради ветеранів війни і праці за роз'ясненням: чи є нам якісь пільги? Отримали відповідь, ніби за новим пенсійним Законом нас прирівняно до ветеранів Великої Вітчизняної війни. Та фронтовикам-ветеранам з 1 жовтня минулого року введено надбавки до пенсій, а про нас ніхто й не згадав. Як отримували 70 карбованців, так отримуємо й сьогодні. Живемо-бідуємо. Де ж справедливість?

М. Вісич, Я. Колодка, Г. Вусик, Г. Чупіс та ін.

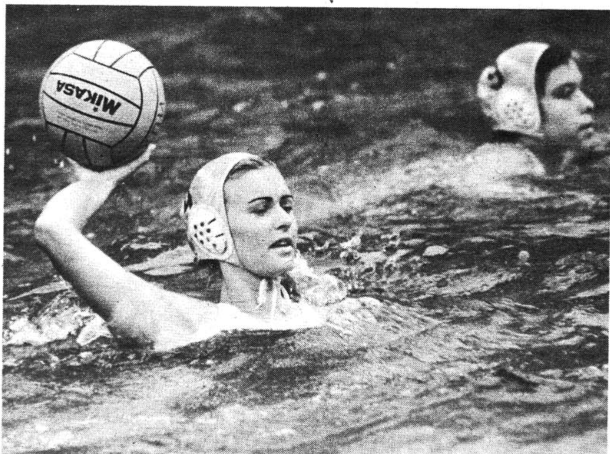
с. Кунцеве Полтавської області.

Від редакції: Ми звернулися до Міністерства соціального забезпечення УРСР з проханням прокоментувати цей лист. Інспектор Управління пенсійного забезпечення **Т. Самохвалова** повідомила:

— Відповідь обласної ради ветеранів війни і праці, на яку посилаються автори листа, з Законом про пенсійне забезпечення громадян в СРСР не узгоджується. Згідно з цим Законом з 1 жовтня минулого року надбавки до пенсій здійснено інвалідам та учасникам Великої Вітчизняної війни, сім'ям загиблих фронтовиків, окремим категоріям військовослужбовців, які брали участь у діючій армії, зокрема, при виконанні інтернаціонального обов'язку та ін.

Що ж стосується цивільних громадян, то пенсійні надбавки в цей час передбачено лише для осіб, які працювали в Ленінграді у період блокади міста і нагороджені медаллю «За оборону Ленінграда» або почесною медаллю «Жителю блокадного Ленінграда». Усім іншим ветеранам праці, в тому числі і нагородженим медаллю «За доблесну працю в роки Великої Вітчизняної війни 1941—1945 рр.», перерахунок пенсій передбачено зробити пізніше. Це регламентовано Постановою Верховної Ради СРСР «Про порядок введення в дію Закону СРСР «Про пенсійне забезпечення громадян в СРСР», яка була опублікована в пресі на початку червня минулого року.

Ми вже звикли до того, що представниці чарівної статі грають у баскетбол, волейбол, гандбол, є чудовими легкоатлетками, вправними фехтувальницями, тенісистками. Але донедавна були види спорту, які вважалися суто чоловічими, що явно не влаштовувало жінок. І останнім часом вони зробили чимало для того, щоб отакої несправедливості не стало. Дівчата і жінки вже освоїлися на борцівському килимі, піднімають штангу. А ще вони впевнено почуваються на футбольному полі й з успіхом грають у водне поло. У цьому можна переконатись, подивившись на знімки Миколи БОЧКА.

Шахіст із замашками... боксера

— Ви, мабуть, щось знали заздалегідь? — запитують нас у ці дні колеги-журналісти з інших газет. Мовляв, чогось дали хвалебну інформацію про львівського гросмейстера Василя Іванчука ще за кілька тижнів перед тим, як він сів за шахівницю в матчі претендентів чемпіонату світу в Ризі з ленінградським гросмейстером Леонідом Юдасіним. Отож, похвалили чорновусого Василя, і навіть самого Гаррі Каспарова попередили, щоб остерігався агресивного галичанина...

Ні, слово честі, нічого такого ми не знали і навіть самі й не думали, що в Іванчука, якщо хочете, якісь боксерські замашки. Інакше й не назвеш його «некоректну» поведінку по відношенню до Юдасіна. Адже наш земляк практично вже надіслав у «нокаут» суперника, вигравши у того всі чотири (!) партії матчу, що вони зіграли на старті.

Український гросмейстер провів оті шахові раунди з неабиякою упевненістю, обачністю і віртуозністю.

Команда Іванчука, яку очолює тренер, майстер спорту Фелікс Левін, не тільки відмінно виконувала обов'язки, але й знаходила час познайомитися з музеями Риги, відвідати концерти. Звичайно, у цього спортивного змагання, на жаль, не найкращий політичний фон. Утім, Василь залишався змобілізованим і від наміченого відмовлятися не збирався.

До речі, матч Іванчук — Юдасін у столиці Латвії викликав неабиякий інтерес. У залі, де гралися партії, глядачів не бракувало.

Позавчора суперники провели п'яту партію, яка могла стати й останньою...

Так воно і сталося. Іванчукові достатньо було зіграти внічию. Він її домігся. Рахунок став 4,5:0,5. Перемога! І арбітри зупинили годинник матчу. Наш земляк, таким чином, вийшов до чвертьфіналу претендентського змагання.

Віктор СТУГНА.

Хокей

ЗІБРАЛИ ВОЛЮ В КУЛАК

Зіграно ще кілька матчів чемпіонату СРСР з хокею: «Спартак» (Москва) — «Хімік» (Воскресенськ) — 2:3, «Торпедо» (Нижній Новгород) — «Торпедо» (Усть-Каменогорськ) — 6:2, «Торпедо» (Ярославль) — «Динамо» (Москва) — 4:4, «Крила Рад» (Москва) — ЦСКА — 4:1.

«Сокіл» (Київ) — «Динамо» (Рига) — 5:3 (2:2, 1:1, 2:0). Шайби закинули: Валуллін (2), Свиницький (9), Кулабухов (40), Синьков (52), Юлдашев (53) — у киян; Болдовешко (4), Пантелєєв (8), Опульський (23) — у рижан.

Цей поєдинок був дуже напружений. Як кажуть у таких випадках, наскочила коса на камінь. Лише в завершальному періоді, виявивши неабиякі вольові якості, українські хокеїсти вирвали перемогу.

Турнірну таблицю очолюють московські динамівці. В них — 46 очок. На одне очко відстають «Спартак» і ЦСКА. «Сокіл» з 33-ма очками займає шосте місце.

БЛАГОДІЙНІСТЬ ПРАВИТЬ БАЛ

Переможці та призери великих міжнародних і всесоюзних змагань, які живуть на Київщині, зібралися минулого понеділка у Васильківському районному Будинку культури на традиційний обласний бал.

Того вечора вони дістали стільки оплесків, теплих усмішок, яскравих червоних гвоздик і різних подарунків, що вони не йдуть ні в яке порівняння з тією увагою, яку їм приділяли навіть на виграних ними змаганнях. І дивного тут мало. Адже своїх спортивних героїв вітали земляки. Тут же олімпійському чемпіону Юрію Ковшову вручили Грамоту Верховної Ради УРСР.

А ще вшановували тренерів, інструкторів фізкультури, директорів спортивних споруд, фізкультурних працівників, спонсорів, які не шкодують грошей на святу справу.

Якось особливо, від щирого серця співали цього разу заслужені артисти України Алла Кудлай, Ніна Шестакова та Ігор Демарін, хвацько виконував номери яскравий ансамбль народного танцю «Еко». І можна було зрозуміти митців, бо цей вечір організували ще й на користь Васильківської школи-інтернату. Гроші, зароблені артистами, були переведені на рахунок цього закладу. І глядачі не скупилися, робили посильні внески, щоб підтримати дітей-сиріт. Зібрали близько трьохсот карбованців. А потім слово сказали й великі колективи. Васильківський шкірзавод, приміром, поклав «на діжку» 10 тисяч, а міжгосподарський спортивно-оздоровчий клуб «Рось» з Білоцерківського району подарував школярам тисячу карбованців.

— Цей інтернат не залишаємо поза увагою вже не перший рік, — розповів голова облспорткомітету Владислав Одуд. — Допомагаємо чим можемо: інвентарем, формою. А оце спортклуб «Іскра» (Васильків) вирішив виділити спеціально тренера з хокею на траві, який постійно вестиме секцію в інтернаті...

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.
Васильків.

ЮРИДИЧНА КОНСУЛЬТАЦІЯ

Чоловік і я за час сумісного життя зробили капітальний ремонт будинку, що є особистою власністю чоловіка. Ми розлучаємося. Чи маю я право на частину будинку? — запитує тов. Максименко з м. Кіровограда.

Відкриємо Кодекс про шлюб та сім'ю Української РСР. Ось стаття 25. В ній сказано: якщо майно, яке було власністю одного з подружжя, за час шлюбу істотно збільшилося у своїй цінності внаслідок трудових або грошових затрат другого з подружжя або їх обох, воно може бути визнане судом спільною сумісною власністю подружжя.

Часто кажуть, що коли впродовж трьох років роботи молодому спеціалістові з якихось причин не надали жилого приміщення, то по закінченні цього строку він втрачає право на одержання житла поза чергою, а може одержати його в порядку загальної черги. Чи правильно це? — запитує тов. Рибченко з м. Чернівців.

Ні, неправильно. Молоді спеціалісти, які з якоїсь причини не були забезпечені по приїзді обумовленою у посвідченні про направлення на роботу жилою площею і продовжують працювати на тих же підприємствах, в установах, організаціях, зберігають право на її одержання поза чергою, незалежно від строку роботи на даному підприємстві, в установі, організації (пункт 44 Положення про розподіл і використання у народному господарстві випускників вищих і середніх спеціальних учбових закладів. Затверджене Держосвітою СРСР, Держпланом СРСР, Держкомпраці СРСР, Мінфіном СРСР, Мінюстом СРСР за погодженням з ВЦРПС 1 серпня 1988 року).

При виплаті допомоги по вагітності і родах у січні цього року бухгалтерія відрахувала з цієї суми прибутковий податок. Чи правильно це? — запитує тов. Семенова з м. Донецька.

Ні, неправильно. Згідно з приміткою до підпункту «а» пункту 4 інструкції Міністерства фінансів СРСР від 25 червня 1990 року № 83 «Про порядок застосування Закону СРСР «Про прибутковий податок з громадян СРСР, іноземних громадян і осіб без громадянства» допомога по вагітності і родах прибутковим податком не оподатковується.

На квартирному обліку перебуває сім'я, яка складається з матері та 10-річного сина. Яку квартиру повинні надати сім'ї? — запитує тов. Чередник з м. Черкас.

Згідно з ст. 50 Житлового кодексу Української РСР, пункту 52 Правил обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов, і надання їм жилих приміщень в Українській РСР, затверджених постановою Ради Міністрів УРСР і Укрпрофради від 11 грудня 1984 року № 470, при наданні жилих приміщень не допускається заселення однієї кімнати особами різної статі, старшими за дев'ять років, крім подружжя.

Отже, сім'ї, що складається з матері і 10-річного сина, слід надати двокімнатну квартиру.

Семен КАРЛИЦЬКИЙ,
юрист.

НАД УРВИЩЕМ

Ситуація

СТОЮ над урвищем. Попереду, під кручею — піниться хвилями Чорне море, позаду, в якихось ста п'ятидесяти метрах — багатоповерхові будинки селища Н-ського.

— Зараз же відійдіть від краю! — чую раптом стривожений жіночий голос. — Не бачите, які тріщини?

— Але ж не відколеться отаке громаддя так одразу від ваги однієї людини, — роблю спробу заперечити молодиці, що зупинилась кроків за десять.

— І ми раніше так думали. А тепер остерігаємось. Перш ніж укладати дітей спати, щовечора навідуємося сюди, прислухаємось, як поводить себе круча...

До нашої бесіди приєднуються все нові жінки — мешканки найближчих житлових будинків. Їхні чоловіки — здебільшого офіцери, прапорщики, службовці Радянської Армії — роз'їхалися зранку по військових частинах та полігонах на службу ратну, а вони ось, уздрівши незнайомця, який, схоже, готовий їх вислухати, полишили домашні турботи та й висипали сюди, над урвище, щоб поділитися своїми тривогами. Не без надії, зрозуміло: а раптом хтось-таки на їх біду зважить?

А суть, якщо коротко, ось у чому. Над їхнім селищем нависла загроза: в останні роки почався інтенсивний обвал крутого берега, на якому воно розташоване. Особливо стривожив усіх зсув, що стався минулого літа. Ще б пак! Від материкового, так би мовити, масиву відкололася й опустилася брила десь метрів 120 завдовжки та до 30 — завширшки. І тут же пішли, все ближче підступаючи до будинків, нові тріщини...

— Ми й до цього, — засвідчив заступник голови виконкому Н-ської селищної Ради народних депутатів В. Завгородній, — не раз зверталися по допомогу й до командування Одеського військового округу, й до облвиконкому. А після такого великого обвалу терміново зібрали позачергову сесію селищної Ради: що маємо робити? Зарадити біді самі ми не в змозі. Тому направили депутатський запит голові облвиконкому А. Бутенкові, командуючому військами округу генерал-полковникові І. Морозу, начальникові протизсувного управління А. Бондаренкові. Зажадали якнайшвидше почати роботи по закріпленню берега, інакше неминуча катастрофа.

Не скажеш, що той запит загубився десь у канцелярських шухлядах. І комісії зачастили, й дещо зроблено. Зокрема, проведено обслідування місцини спеціалістами, складено проект на проведення робіт з метою надання берегу похилості, навіть деякі кошти військове відомство виділило. Та всього цього замало. Потрібно негайно ґрунтовно закріпити берег, що зсувається в море, — а тут витрати вже мільйонні. З облвиконкому відповіли: таких коштів немає і найближчим часом не буде, так що розгортання робіт — не скоро.

Мешканців Н-ського заспокоюють: природні зсуви мають циклічний характер, отже, після недавнього можете спокійно почуватись ще років з шість-сім. Та люди в такі прогнози не вірять.

Георгій ВОРОТНЮК.
Одеська область.

РОДИНІ РИЛЬСЬКИХ

Разом із Вами сумуємо з приводу несподіваної смерті Богдана Максимовича Рильського, який гідно проніс естафету славного роду на відведеному долею шляху.

Він був утіленням безсмертного духу своїх предків, передовсім батька Максима, діда Тадея. Дух цей передав синам.

Ми знаємо, що без Богдана Максимовича багатотомник Максима Рильського у тому вигляді, як він є, навряд чи вийшов би в світ.

Богдан Максимович поклав також багато здоров'я на заснування музею свого батька, згуртування навколо нього відданих людей.

То був невтомний трудівник. Його втрата є непоправною і для нашої національної культури.

Комісія Верховної Ради Української РСР з питань культури та духовного відродження висловлює родині, працівникам музею глибоке співчуття.

Життя коротке — мистецтво вічне.

Тіло тлінне — душа безсмертна.

Голова Комісії
Лесь ТАНЮК.

Соціолог інформує

КРИТИЧНА МЕЖА

«Аргументы и факты» у № 1 цього року сповістили, що американські дослідники, які визначали якість життя у найбільших і найвідоміших містах планети, на одне з чільних місць у своєму списку поставили столицю України. Насилу віриться? І мені також, але факт.

Одним з показників, що брались до уваги в даному розрахунку, став індекс суспільної безпеки, пропорційний кількості вбивств, вчинених у місті. Для Києва він і справді виявився дещо скромнішим, ніж, припустимо, для Чікаго чи Москви. Та якби експерти враховували не тільки масштаби, але й темпи наростання злочинності, то тут наші справи мали б вигляд набагато сумніший. Так, тільки з 1985 по 1990 рік кількість лише зареєстрованих злочинів зросла вдвічі.

Особливе занепокоєння викликає наростання злочинів серед неповнолітніх. Погляньте на таблицю, яка відображає зміну їх характеристик упродовж 80-х років.

Скоєно злочинів	1980	1985	1990
Всього	686	613	1425
у т. ч. в групах	386	324	950
Навмисних убивств	7	1	10
Тяжких тілесних пошкоджень	7	4	8
Крадіжки державного майна	91	96	153
Крадіжки особистого майна громадян	232	235	676
Пограбування	95	92	136
Розбійні напади	21	7	30
Питома вага щодо загальної кількості злочинів	14,5	12,1	10,7

Хто ж вони, злочинці — початківці? Давайте подивимось.

Неповнолітні злочинці мешканці Києва	1980	1985	1990
Всього	823	677	1238
дівчата	69	74	94
школярі	185	142	256
учні СПТУ	184	181	220
не працюють і не вчаться	103	54	441

Різке наростання масштабів молодіжної злочинності спостерігається «неозброєним оком». Особливо збільшилась кількість зазіхань на державне та особисте майно. Що ж, заклики до «красивого життя» і смакування його картинок, що так рясніють сьогодні на сторінках преси, екранах «відиків» та телебачення, чинять своє. А «красиво жити не забороніш». Тим більше, що суспільний страх перед нещадною державною машиною ослаб, а демократичні механізми регулювань суспільного життя, забезпечення законності і громадського порядку, виховання і гуманізації іще не склалися.

Схильність до злочинності поширюється і серед школярів, і серед учнів СПТУ. Та значно швидше вона дається взнаки серед підлітків, які ніде не працюють і не вчаться. Отже, якщо зважити на загрозу стрімкого наростання безробіття серед молоді (а вона вже стала реальною), то перспективи запобігання її криміногенному розкладу здаються досить проблематичними.

Та найгірше, що молодіжна злочинність стрімко набирає організованих форм, про це свідчить хоча б збільшення злочинів, скоєних групами. За всіма ознаками близька чи вже й досягнута критична межа, за якою молодіжна злочинність набирає нової якості, внаслідок своєрідної «кристалізації» злочинного середовища. У місті складається (якщо вже не склалася) молодіжна кримінальна інфраструктура (вона завжди є особливою ланкою «дорослої»), яка здатна до швидкої асиміляції «стихійних» молодих злочинців, самовідтворення і розвитку. Якщо ми дозволимо цьому процесові досягти таких меж, як у деяких інших містах (хоча б у Казані), то питання профілактики молодіжної злочинності перетвориться на питання справжнісінької боротьби за молодь, де навіть об'єднаних зусиль державних органів, громадськості і батьків може видатись замало.

Василь БЕВЗ,
інспектор профілактичної служби УВС Києва.

Мал. **Юрія ГОЛОВЧЕНКА.**

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Заступник головного редактора — Леонід Самойленко.

Чергові редактори — Наталія Дзюбенко, Валентин Лабунський.

Автор макета, змінний секретар — Євген Українець.

Випусковий — Олексій Бондаренко.

Оформлення — Володимир Кисельов.

Коректори: Тамара Баштанник, Наталія Власик, Людмила Морозова, Людмила Нєсєна, Антоніна Сильверстова, Любов Станачич.

Верстальники: Тетяна Балюк, Алла Будникова, Марія Солодюк, Ольга Яценко, Анатолій Артеменко, Сергій Скаженюк.

Лінотипісти — Тетяна Мухіна, Наталія Позняк.

* * *

Ордена Леніна комбінат друку видавництва «Радянська Україна», 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Індекс 60955.

Тираж 165.650.

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Зак. 03150211.